

Safet Hadrović Vrbički
BOLEST TRAVA ZAVIČAJNIH

**Biblioteka Savremena poezija
Montenegro, 2015**

**Safet Hadrović Vrbički
BOLEST TRAVA ZAVIČAJNIH
Odabrane pjesme**

Izdavač:
Centar za kulturu- Bihor, Petnjica

Urednik:
Mirsad Rastoder

Izbor pjesama i pogovor:
Prof.dr Zorica Radulović

Recenzent:
Balša Brković

Tehnički urednik:
Haris Adrović

Dizajn i prelom:
Petar Vujović

Koordinator:
Dino Račić

Štampa:
DPC, Podgorica

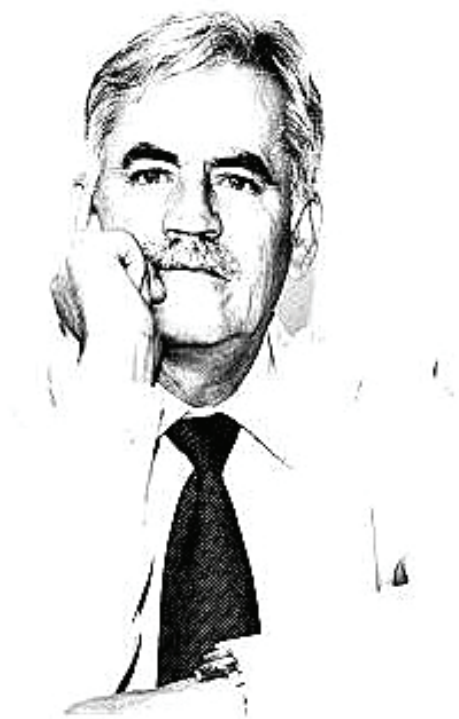
Tiraž:
500

Objavljivanje knjige podržao je Fond za zaštitu i
ostvarivanje manjinskih prava u Crnoj Gori

Safet Hadrović Vrbički

***BOLEST
TRAVA
ZAVIČAJNIH***

Odabrane pjesme

Yafshadoniyi Vkrbi'iyi?

NE RECI NIKOM

OTVORI DUŠU

Otvori dušu, riznicu, oslobodi riječi
Vrijeme je tešku ćutnju da izliječiš

Prazninom se golom samo ala hrani
Ako sam ne možeš, ko će da te brani?

Vidiš li kako se jutro podrugljivo ceri
Dan je uveliko, puštaj svoje zvjeri

Neka krenu poljem, brijegom, drumom
Među rod svoj – zvjeri: vodom, šumom

Da same nauče živjeti na izvoru
Prepuštene kletvi, psovski i lovoru

Vratiće se k tebi, podivljale, strane
Snagom tvojom; s nova ojačane

Ti sačekaj dan – dva, da se sve utiša
Negdje iz prikrajka, k'o lovac na nišan.

V E Z I L J E

1.

Vezak vezle tri moje sestre, tri vezilje
Zlatnim koncem izvezle na platnu smilje

Prva izvezla tananim koncem šumu
Široki drum, mene i brata na drumu

Visoko na nebu izvezla Žar-pticu
Brežuljke, livade, rijeke; dragu Vrbicu

Iza brežuljka sunce kako pitomo sija
Pšenicu koju smo orali brat Latif i ja

Kad smo se igrali ralom, kad nam je bila
Zemlja bliska - kao majka što nas je dojila

Kad smo nas dvojica svitali u zaranke
Orući katuništa, kleča i proplanke

2.

Druga izvezla pšenicu, zrelu, zlatnorunu
Nad poljem goluba, sa klasom u kljunu

Žetelice mlade kako žito žanju
Pod zlatastim julskim suncem u svitanju

Grlicu nad poljem što guče dok leti
Mene i brata kako skupljamo zlatne ruk-
oveti

Pa ih vežemo u breme, slažemo u stogu
I taj krasni rod; seljački pripisujemo Bogu

A žetelice pjevaju o cvijetu koji cvjeta
Za jedno od njih; tamo na kraj svijeta

3.

Treća izvezla klasje kako u snu kleca
Obavijeno zlatnom koprenom mjeseca

Klasje što će sjutra gumnom rasturiti
Naš nemirni putalj na svojoj kopiti

Brat će bičem tjerat konja; a ja mu
Uz pjesmu pomoći da rastavi slamu

Potom ćemo skupa do zvjezdanog neba
Rastavljati plevu od nasušnog hljeba

Ljubićemo zatim; zrno, konja – k'o pagani
Slaviti: nebo, kišu, sunce – mi seljani!

RAZLOG ZA MOJU PJESMU

Mnogi se čude
Zašto te u pjesmama svojim
Pominjem često
Zavičaju!

Niti mora imaš
Niti maslina
Niti galebova
Niti rijeke velike imaš
Koja bi;
Svijetom pronijela priču o tebi

Rijetko kad procvjetaš
I kratko
Kratko sve to traje

Putevi su ti uski
I blatnjava
Ograde naherene
Čudno za putnika slučajnog

Istorija te nipočem vrijednom
Upamtila nije

U svemu tome – Ja
Safet Hadrović Vrbički
Nalazim razlog za svoju pjesmu.

PORTRET MAJKE

Njen pogled
Niz polje odlutao
Konji ga na repovima rastrgli

Na njenom čelu pauk
Mrežu bora satkao

Sluh joj
Probadaju zvonjavom
Zvona večernja

Tuga joj
O ramenu okačila
Mrtvo lišće jesenje

Na zidu njen lik
Ona među zidovima čamuje.

UPORNOST

Prolazi dan, naizgled neosjetno
Kao što prolaze mnoge
Sasvim obične stvari

Za sobom vuče moje noge
Moj kačket
I mene

Ja koračam !
Možda presporo za svoje godine
Ali uporno naprijed
Bez osvrtnja

Čuje se bat mojih koraka
Ulicom odzvanjaju

Sunce prema zenitu
Ja prema svom cilju
Uporedo

Nikakvog iščekivanja
Ja za to vremena nemam !

NE RECI NIKOM

Tebi, koja si poznavala moj život !

Ne reci nikom
O mojoj tuzi ništa
Kaži: Srećan je
Presrećan !

Ne reci o mojim noćima
Dugim – predugim, što ih bolujem
Ti znaš: bol je moja i ničija

Ne reci da očajavam
Kad nekog očekujem – pa ga nema

Šta se to tiče svijeta ?

Nikom ni riječi Pjesmo !
Kaži: Živjeli smo. I jesmo !
Sve drugo ostavi meni !

PRED SEMAFOROM

Moraš sačekati zelenu svjetlost
Moraš sačekati slobodan prolaz
Da bi na drugu stranu mogao da pređeš

Pritom:
Osvrćeš se oko sebe
Zavlačiš ruke u džepove
Mahinalno
Vadiš, pripaljuješ cigaretu

Nestrpljiv si
Nekuda žuriš
Negdje kasniš

Bi da opsuješ
Da iskališ na nekog
Svoj bijes
Čekaš !
Nikako da se ukaže
Zelena svjetlost
Slobodan prolaz
Ona druga strana
Nikako da se premosti rastojanje

UZ BLAGOSLOV BOLA

Labudovi načas
U snu mi na rame
Sletješe da bi ostali
Uvijek uza me

U očima mi se
Ukaza bijela
Prekrasna slika
Ohridskih anđela

Uz pjesmu sveci
Upališe svijeće
Šta ? Zar i mene
Vode na raspeće !?

J A T O

Ptice moje, drage ptice, nježne ptice
Koliko samo plavetnila treba
Za jedan vaš let
Koliko nježnosti za pjesmu zavičajnu.

DJETINJSTVO

Pamtim
Livada cvjetna pjevala je
Horom cvrčaka

Nestašni leptiri
Svojim šarenim krilima
Ispisivali su ljubav

Proljeće
Proljeće moje zavičajno
Hoćemo li se ikada ponoviti ?!

BOLEST TRAVA ZAVIČAJNIH

1.

Gdje smo ovo sada, šta se to dešava ?
I nas srce moje zavija mećava

Sada smo sami. Ni slučajnog druga
Dok odasvud steže zavičajna tuga

Iznenada se krikom javi noćna ptica
Gdje smo ovo sada; gdje nam je Vrbica ?

Zavičaj ko pjeva, mora bolovati
Sve tajne bolesti: trava i paprati

2.

Gdje ostaše dani, kud nas vode ljeta
Ko nam to otima radosti svijeta ?

Gdje je ona nježnost, djetinjstvo naše
Gdje nam one noći bezbrižne ostaše ?

Ko se to usudi da nam krađe milo
Ko nam može reći šta se dogodilo ?

Zavičaj ko pjeva, mora bolovati
Sve bolesti tajnih trava i paprati !

3.

Zavičaj nije asvaltna ulica
Ova hotelska soba nije Vrbica

Tu ničeg nema sem bjeline zida
Zar ova samoća rane da nam vida ?

Gdje su brežuljci i polja zelena
Šta može cvjetati iz ovog kamena ?

Zavičaj ko pjeva; mora bolovati
Sve tajne bolesti trava i paprati !

4.

Kaži mi moje dobro srce, kaži
Gdje su ovdje polja zlatne raži ?

Gdje su Katuništa, zelene Dužice
Gdje da čujemo glas zavičajne ptice ?

Gdje su ta dobra djeca s kojom smo igrali
Zavičajne trešnje noću dok smo krali ?

Zavičaj ko pjeva; mora bolovati
Sve bolesti zavičajnih trava i paprati !

5.

Otvorim prozor. Grad mirno spava
Krišom ga oblači u bijelo mećava

Ulična svjetiljka treperi poput svijeće
Kažem; to se prosipa nebesko cvijeće

Negdje daleko u Crnoj Gori – Vrbica sanja
Ne! To se rascvjetavaju ruke njenog granja

Zavičaj ko pjeva; mora, mora bolovati
Sve bolesti zavičajnih trava i paprati !

TREBA IMATI NEKOG

1.

Treba imati nekog, ko će da sniva
Zajedno s vama: ljubav, maj, proljeće
Treba imati nekog, ko zna da skriva
Sve vaše tajne; sva pisma, sve nesreće

Treba imati nekog, ko razumije
Ne samo osmijeh, već i duge ćutnje tugu
Treba imati nekog, ko će da vas skrije
Duboko u srcu, kao najljepše boje dugu

Treba imati nekog, ko zna da shvati
Kako su noći teške, pune sjete
Kada čovjeka ostavi: nada, čežnja, bog

Treba imati nekog, ko će da vas svrati
U svoje naručje, tople ruke da splete
U vašu kosu. Treba, treba imati nekog.

2.

Treba imati nekog, da duša ne klone
Da te u noćima dugim ne obuzmu slutnje
Treba imati nekog, dok zvona ne zazvone
Dok srce ne zaluta u očajne ćutnje

Vrijeme je imati nekog, ko će da zanoći
U vašem srcu, nježno, kao draga ptica
Nekog, ko će ostati sa vama, kad sve će
proći
Kad će vam oči obuzeti bijela nesanica

Vrijeme je imati nekog, ko zna kako diše
Vaše srce, kad ga obuzmu magle jesenje
Nekog ko će umjeti srce da vam liječi

Treba imati nekog, kad padaju kiše
Duge kao slutnje, kad vjetar kestenje
Prosipa po asfaltu. A niotkud riječi.

3.

A niotkud riječi; tople, blege,
Zjapi samoća iz svakog zida
Kako je divno u očima drage
Pronaći lijek, što bolesti vida

Imati nekog ko će da vas prati
Rukom da maše ispred vašeg doma
Uz kišnu jesen, noću, da vas svrati
Da vas zagreje, spasi vas od groma

Treba imati nekog, čija zora
S vašom se zorom rađa, plava
Nježno, kao mjesec, nebeski rog

Treba imati nekog, ko će da vas svrati
U svoje naručje. Tople ruke da splete
U vašu kosu. Treba, traba imati nekog.

ISKOPAVANJE VATRE

HOR DALEKIH ANĐELA

Anđeo predvodnik

Ti si onaj odabrani
Pred kojim se srećni dani
Nižu u niz. Biser čine
Ti što vječne pomrčine
Osvjetljavaš bićem svim
Ja – Anđeo nad tobom bdim!

Hor

Ti si onaj što će moći
Što će smeti
Usred jedne tamne noći
Da uzleti
Da sagleda – kad zatreba
Da se vine
U beskrajne plavog neba
U visine !

HOR ANĐELA

Anđeo predvodnik

Pozdraviće tebe glasom
Hor anđela dičnog neba
Kao mora što talasom
Ljube krila od galeba
Pod zvijezdama neba puna
Što ga zrakom kiti luna.

Hor

Mi smo tvoje uzdanice
Moćna krila
Boskrajnog ti neba lice
Ritam bila
Otkrivamo puni sjaja
Tvojih snova
U čast novih naraštaja
Vita nuova !

KORIJENI VATRE

Prvi sam put pred tvojim očima
U punom svom sjaju; za tebe svetom trenu
Onaj sam što dušu tvoju mudrošću proži-
ma
Promisli. Odaberi; mene ili ženu
Jedno ti nasladu čini. Drugo zagorčava
kruh
Dosežeš li do mene: tvoj sam ponoćni Duh
!

Ponoćni duh

Želiš li života osjetiti ritam
Sagledati tajne; za to pitam
U Bit pronići svega što traje
Čari, ljubavi, strasti, uzdisaje

Želju i gnjev; klicu proždiruću
Među svijet iskorači ! A kuću
Tu pećinu tjeskobe slijepe
Daruj drugima da se okrijepe

Tako me učio Horacija duh
Kako da spoznam: ljubav, vino, kruh !
Pun Vjere u svijet iskorači

Učini to gordo. Budno. Rado !
Mada taština sve je; ali ipak jači
I veći budi u odnosu na stado !

Scala lapidis

Prepun ljubavi, tog dara nebesa
Ka svemu što jeste, traje i biva
Sa tisovim štapom: on bi – o, čudesa !
Sve da blagoslovi. Pomazi. Celiva
Dobrotom što mu se na licu žari
Na putu ga prvi sretoše čergari.

Čergari

Život prihvatamo
Takav – kakav jest
Radost osjećamo
Bijeda nam je čest
Gost na kućnom pragu
U duši nesreća
Po ciganskom tragu
Pjesma nas podsjeća
Na ljubav i šatre
Drumove i vatre
Što preko ciganske glave
Preturismo mi
Tragove nam trave
Prekriše i sni
Majke nam gatare
Radost nam gitare
Cigani smo mi !

Žene svoje ljubimo
Glavu gubimo
Noževi sijejavaju
Suze prolijevaju
Sestre naše ciganske !

Za danas živimo
Životu se divimo
Za sutra ne mari
Ciganski kotao stari
Ni pjesme naše ciganske

Ima li kogod
Da zamjeri štogod
Našim zorama ?

Tuđa nas muka
Boli i kuka
Nad gorama.

Ciganin svojom rukom
I teškom svojom mukom
Žari nakovanj i meh

Za sva vremena
Nosi teret bremena
Plaća svoj ceh

U bašti za njega
Ne cvjeta: niti lala
Nit' šeboj. Nit' krin

Na čelu mu vječna biljega
Nije to priča, nit' šala
On je ciganin !

Ogledalo

Za njima, za tom šarenom masom
Vijao je pjesmom najstariji im sin
Svojim dubokim, promuklim glasom
Bezubi starac. Mečkar. Ciganin !

Mečkar ciganin

Igraj medo. Igraj bolje
Biće gospo'n dobre volje
Daće tebi, meni na dar
Pored svega jedan dinar.

Ajde kume ! Ajde plati !
Pa ćemo te zabavljati
Medo igra; Cigo pjeva
Jer on drugog posla nema

Nema kuće. Nema žene
Samo drum i uspomene
Uza sebe među starog
Sastavi ih dobri Bog !

Ajde kume pare vani
Cigu, meda – ti nahrani !

Averna

Zaista; da li novac ima
Božansku snagu sunca
Ili ovaj mečkar – samo
Radi igre bunca ?

Lako da bi pribavio sebi
Zabavu, igru, vašarište
Kako drugo nešto ne bi
Radio, već novac da ište ?

OTKROVENJE

Naprijed tad pjesnik
Zlovoljno krenu
Poziv ga trže
Na stranu okrenu
Pred njim se ukaza
Još ružnija nakaza
Sjenka bića jednog
Životom ukletog
Što iz žudnje bi
I ljubavi rođeno
Lošom karmom vođemo
Nebeske mudrosti
Ne sagleda znak
Već dušu i kosti
Izlaže k'o prosjak.

Prosjak

Udijeli štogod bijedniku – meni
Izgovara sjenka bića tog
Ne daj da ti zadrhti ruka
Ti još i ne znaš šta je muka
Ne dopusti da ti se srce okameni
Ti, koji želiš saznati šta je Bog ?!

Mida

Od mene tražiš kakav dar; tako nešto
S nadom da molba će tvoja biti uslišena
I činiš to posve virtuožno, vješto
Ne znajući da molba ti je svake nade lišena
Jer onom koji svojeg srca izgubi radost
Glupo je i nezahvalno ponuditi i голу kost
Stoga; ne traži od mene nikakva sažaljenja
Onaj koji ga traži; nije dostojan ni prezrenja
Ako te po bilo čemu priroda osudi
Zašto to ne bi učinili i ljudi ?!

Silazak među narod

Oko pjesnika se tiskala čitava rulja
U žurbi. U vrevi. Trenom zanijeti
I kako otkriti; ko je Čovjek. Ko hulja
Koga blagosloviti. Koga prokleti ?

Neka o tome zasad brine brigu
Onaj kojeg prizivaju. Sam Gospod
Drugu ću ja da proučavam knjigu
Silazim sve niže. Među masu. Narod !

Narod

Mi smo narod. Gola, slijepa masa
Kojiu jedino može da ustalasa
Onaj koji prosipa često i laži teške
U rat za njim hrlimo, a vraćamo se pješke !

Ko zna da nas vodi, taj nam treba
Ma kakva mudrost. Priča pusta
Radosti hoćemo; prije toga hljeba
Sva sreća: pun stomak. Sita usta !

Glas iz naroda

Tek kada budeš teškom mukom
Okajao sve naše zemne muke
I dželat kada sigurnom rukom
Oduzme svu moć ti; uma, ruke
I kada prestanu ti dani života huda
Tada postaješ Pjesnik ! Do tada si luda !

Guslar

Tada postaješ moja duhovna hrana
Ja, bez očiju! Ti, bez zemna tijela
I neće biti noći – niti će biti dana
Da glas moj ne slavi velika ti djela

Kad drhtavi prsti, i strune titrave
Glas od sebe puste, žaloban i sjetan
Upitaće sebe, stidno, usijane glave
Ko je taj što bi toliko nesretan ?!

Prva ljubav

Među tom rijekom smijeha i plača
Izdvoji se pogled kao opomena
I sam bi vrag znao da l' će da ojača
Il' da ga ponizi ta zanosna žena ?!

Lolita

Sva tvoja mudrost blijedi, nestaje
Kada čari moga lica vidiš, koje Bog
Posla ti na dar. Da život ti istraje
Pored mene zanosne – nalik rajskom
vodoskoku
Sva blagost duše u osmijeha mi oku
U drugom: samog nečastivog – rog !

Ona sam zbog koje srce ti noću plamti
Koja te budna čeka. Koja ti postelju
sprema
Samo se mene sjeti i dobro upamti
Vraga sam prevarila. Meni ravnoga nema !

Lectus genialis

Zastani malo. Uspori hod
Otvori oči: pogledaj polje
Ispruži ruke, uberi plod
Sazrele dunje. Sa toliko volje

Kikota svog. Kretom srne
Ruku već pruža. Čika te žena
Ostavi vragu slutnje crne
Aorta neka pulsira. Vena

Neka se pojača. Neka zadrhti
I samo ludo srce – plamom
Gorućim. Ionako smo u smrti
Ma šta činili, pod tamom

Pašćemo kobnom. Svaki naš trag
Zbrisaće moćni Kronos. Vjetar
Odnijeće. Sprati kiše. Sam vrag
U orbitu tame. U sam etar

Odnijeće naše zemne sjeni
Ostaće kratak, prividan let
I bol, i radost, sve je u ženi
Žudi je – imaj. Ne budi klet !

Prvi mu put tad uzavre krv
Iskušenja, sumnje, obuze ga crv !

Crv

Tako sam sićušan, jadan, a opet
Onaj sam; koji sve što čovjek tvori
Razara. Ruši. Uništava svijet
Iskru života – Bog u meni stvori !

I neka vas ne začudi
Ni moć. Niti slava
Svojim svetim mlijekom
Sveta me hrani krava !

I umjesto kao dotad
Duha što ga prati zrak
Vidik mu pred očima
Na tren zamagli mrak !

Mrak

Zalud ti sva dobra volja, jasan znak
Ja boravim u bića tvoga svaki kut
Pa nek te i dotakne moćnog duha zrak
Nećeš znati izvesti sebe na pravi put.

Koliko god žrtvovao sebe
Umjesto nagrade, poraz ti je čest
Ovu istinu i sam znaš – te nema potrebe
Bilo šta reći, do: ***Homo homini lupus est !***

Zar se ne može preći preko praga
Ovoga hrama, tek tako olako. Bez traga
Čovjek makar jednom da se poistovjeti sa
zrakom
Što Duh mu nosi. Da vatru koju slijedi
Raspiri što žešće. Plamenom što jače
Prostor da osvjetli – od kraja ka srijedi
K vrelu idela samih, gdje misao se začne
Želja za saznanjem – otkrovenjem bila
Za konačni prelaz preko ljudskog ništavila
?!

Na trgu. Zamisljen. Sam.

Proljeće. Ljeto. Jesen. Opet zima
Skoro da sve se u isti vrti krug
Za godinu stariji. I manje me ima
I sve manje znam; ko je prijatelj. Ko drug !

Nebom usamljen leti ždral
Kuda li ga to nose krila ?
I kakav žudi da ga sreća žal
Smisao mi kaži – misli čila ?!

Na putu kojim krenuh
Trnje je i drač
Umjesto pjesme
Djetinji čeka me plač.

Novorođenom djetetu

Jedino ti si vrijedno postojanja
Ako igdje; ono u tebi Duh prebiva
Mudar se čovjek do zemlje tebi klanja
Ne znajući nikad – šta se sve skriva
Ispod tvog lica. Kakav čuču ker
Špijun ili dželat, il' sam ***Homo faber!***

Nad životom mojim
Oglasi se rog
Sudbine pjesnika
Što dariva mi Bog !

Pjesnik sam
Prvi put da tako kažem
Umjesto onog što mi život nudi
Obilje lanaca i okova
Sa svoje strane ja ti darujem
Beskraj blagoslova !

Blagoslov novorođenom

Odagnaj duhove zle
od Duše ove
Blagoslovi pred njim tle
zasadi cvjetove
Kuda god nogom da kroči
radosti da ima
I bistre neka su mu oči
kojim vjekovima
Ukazivat put će za one
što tek će doći
Ni časa nek ne klone
Moćni Duh poeta
Mudročću nek osvjetli noći
rastjera tamu svijeta !

Bojznim korakom ka Istini kroči
Kad prvu rimu u sebi sroči
Sok Mudrosti svete poče da toči
Beskrajnu plavet, prvi put ugledaše oči !

Molitva

Ništa ne tražim više, do hljeba i vina
Otmeno da uđem na prava vrata
Sa dužnom čašću da me primi domovina
Kao rođenog sina. Kao voljenog brata !

Stoga; Zeuse Vječni, Mudra Atena
Moć mi darujte, da Vaš upoznam lik
Spoznah da jedno je pjesma i žena
Blagoslovite me da budem Pjesnik !

Pomozite mi da zaradim kruh
Da ostanem Pjesnik. Da sačuvam Duh !
Kako me ne bi izbacio preko vrata
Neki suludi birokrata !

Birokrata

Ma šta ti tu meni: znaš li ko sam ja ?
Ima da radiš onako kako ti se kaže
Pa makar zvijezda da ti na čelu sija
Dužnost mi i priroda posla nalaže
Da ti skrenem pažnju. Da te upozorim
Tvoje je da čutiš: moje da govorim !
Pjesnik kažeš. Škrabalo. Marš preko vrata
Ja ti krojim sudbinu. Ja birokrata !

DUHOVI TAME

Duh obmane

Vodiću tvoju namjeru svaku
Cvjetat' u tebi svakoga dana
Pretvarat' misao ti; zlu, opaku
U sitnu korist. Ja sam obmana !

Duh pohlepe

Naučiću te kako da slijediš
Sāmō lice moje. Zanosna sam. Lijepa
Porede mene; ništa drugo da ne vidiš
I svega ti malo. Zavodna sam Pohlepa !

Duh zavisti

Čikam te !
Za mnom krenuo si
Misao tvoja vrlo
Mene prateći;
I kad dobrotu vidi; reći će
Sve vrag neka nosi !
Zbog tame duše tvoje
Imena svoga neću ti reći !

Duh laži

Pod tvoju ću se uvući kožu
U krv. Živjećeš uz moju draž
K ljubavi često. Češće k nožu
Vodiću te. Ime mi je laž !

DUHOVI SVJETLOSTI

Duh nade

Od prvog tvog koraka
Do zadnjeg pada
Moja te prati zraka
Ja sam tvoja Nada !

Tijelo ti čuvam. Dušu branim
Dan ti darujem. Noć; tvoja težnja
Od Duha mračnog, ja te branim
Uz mene uvijek – sestra mi, Čežnja !

Duh čežnje

Bez mene – ni sjen ti
Ne može. Ni Duh. Ni tijelo
Sve dok te plašt spokoja
Ne ogrne zacijelo

Nikad me nećeš dozvati
Mada te uporno svjetlost moja
Kroz život trnovit prati
Nedostižna sam čežnja tvoja !

Duh ljubavi

Vremena u kojima jesi
Od mene bježe
Požari, poplave, zemljotresi
Prate te, da se uvriježe

U svaku poru tvoje krvi
Tijela ti – koje k tami hrli
Geja moćna bi da te smrvi
Hladnim stiskom da te prigrli

Mada me do kraja
Nikada spoznati nećeš
Ja sam ta koja spaja
Sve oko čega oblijećeš

U beskrajnom me nizu ima
Od kapi rose – do u oka zjeni
Oni koji daruju sebe čulima
Najlakše me otkrivaju u ženi !

LEKTUS GENIALIS

Ovako pišu se pjesme
Ovako sklapaju rime
Raširiv' ruke što jače
Što čvršće zagrlj me

Tijelo uz tijelo daj
Usne uz usne sklopi
Ma kakav zanos. Raj
Ljubav je koja nas topi !

Jedino u naručju mom
Gnijezde se ptice raja
Osviću žuđene zore

U blaženom drhtaju mom
Odsjaj božanstva što spaja
Duh naš. Nebo i more !

ARES

Strašno se moje ime
Krvavim piše slovima
Pratnja mi; glad i zime
Gomile mesa ljudskog – crvima
Darujem obilno da se hrane
Bijes moj duboke ostavlja rane !

Obilne smrti – ja darujem kišu
Mene slušajući, kao vuci kidišu
Oko za oko ! Kamom brat na brata
Ja – Zlokobni Ares. Svemoćni Bog rata !

DUH MOĆNE GEJE

Silni Čovječe ! Jadni, ubogi crve
De, iznađi put kojim valja poći
Tvoju će prividnu moć da smrve
Moje beskrajno mračne, duge noći !

Svijetom si oholo gazio. Drsko
Uzdajući se u tijela svoga snagu
Sve sveto, tebi bijaše mrsko
Gizdavo koračaše k samom vragu

Prezirao si hljeb koji jedeš. Svetu
Vodu koju piješ. Koja te živog drži
Neka se snaga moja nad tobom osveti
Vatra moja, neka te prožme; do srži

Neka se lice tvoje pred Duhom svetim
Ponizi: Groznom te stravom želim satrti
Rađam te i hranim. Zalud ne prijetim
Neka ti život bude strašniji od smrti !

A black and white artistic photograph of a field of grass. The grass is covered in water droplets, and the background is filled with light bokeh and vertical streaks, suggesting a rainy or misty atmosphere. The text "ZAPIS O OCU" is centered in the lower half of the image.

ZAPIS O OCU

U PONOĆ NA POLJU

Na nebu mjesec, rumen, kao dojka
Ratar snop obgrlio, k'o da je djevojka

Kao da je podne, srećan, noću radi
Priprema gumno, sutra da nasadi

Zvijezde kao sestre, nježne, meke,
Padaju na klasje. Na talase rijeke

Tiho kao da se to njih samo tiče
Zrikavci; još budni, jedva čujno zriče

Rasipaju se snopovi jedri, uz šumor pada
Klasje zrelo, po gumnu, k'o poslije grada

Ne boj se ženo – kaže. Biće hljeba
Očiju mi tvojih; ruku, čela. Neba !

OČEVE JESENI

On često prije zore gazi niz njive
Kao kroz vrijeme, što mu čelom dubi
U njemu za trenutak slike ožive
Prošlost, a potom; sve se – sve se gubi

Duša mu se uvije kišom, kao guja
Kao cer, što na proplanku dubi
Otac; na sve spreman. Kao oluja
S jeseni se u nešto daleko izgubi

U neki svijet, on polako ide
Korača tako, pa stane. Kao da nešto vreba
Nigdje ništa. Sve prazno. A njega vide
Kako se pokisao vraća sa svoga pogreba !

UGLJEVLJE

Pjesnikova (za)ostavština

1.

Volja li je moćnog Boga
Što j' naizgled bez razloga
Nekom data grdna sreća
Drugom samo prazna vreća ?

Il' u tome znak te sile
Tajne stoji; da bi bile
Pristupačne svima nama
Svjetlost i pad. Jami – Jama ?

Pitanja se tako množe
Da čovjeku dušu glože
K'o što onaj pod drevnom Trojom

Glavom ljubav plati
Svojom ćeš riječju – krvlju svojom
Tuđu muku kazivati !

2.

O tom što Usud podari Čovjeku
Malo dana mršavih i kletih
Dade li mu da Život osmisli
I nauči sebe; da živjeti

Nije isto onom ko u vijeku
Sagledava tek trenutak jedan
I onome koji svoje misli
Koji svoju vatru uspavanu

Čvrsto veže, za varku, obmanu
Jesti, piti: preživjeti dan !
Čovjek ne bi trebalo da bude

Samo prosta u lancu karika
Nek se jednom otrese svog Jude
Prisjeti se izgubljenog lika !

3.

Duhu svome – blaga izvorištu
Dostojanstven neka se povrati
Zarad mira duše napaćene
I blaženstva koje Mir donosi !

Na ovome vražijem poprištu
Gdje drač cvjeta, šiblje i paprati
Ruža kratko. Prebrzo uvene
A surove mećave, nânosi

Svakog trenu Put nam prekrivaju
Pred očima – zraka sve je manje
Vrebaju nas nesreće i tame

Danju varkom, a noću čekaju
Zli nas dusi iz svoje pomame
Kao korov obrasta neznanje !

4.

Laž se manja u veću pretvara
Kao pramen magle u oblake
Što planini natkriljuju čelo
Prozirni nam zrak – pravi razara

Utiruć nam pravog puta zrake
Blažen nek je ko dostigne vrelo
Ko s izvora Duh napaja, hrani
Mir nebesa Vječnih ko sagleda !

Ko je kadar Dušu da odbrani
Ko nakotu vražjem sebe ne da
Neka Pjesma Istini nas vodi !

Stih u sebi Mudrost neka krije
Duhom Dušu da nam oslobodi
Sveto zrno saznanja otkrije !

5.

Spreman budi terete da nosiš
Radi sreće koja će tek doći
Nedaćama, buri – da prkosiš
Dan da vidiš, Svjetlost usred noći !

Veličinu Duha, pad do srama
Sve pod dejstvom vrlog il' zlog plama
Nad ponorom nagni se Beskraja
Duše svoje što te sa svim spaja

Koja plamti vatrom pritajenom
Budan budi! Ne vječno pod snom
U pustinji, najjača je jara

U poljima: lav, hijena, ris
Misao stvara, san samo opara
Somnus est imago mortis !

6.

Izvan vatre koju Duša stvara
Proziran je spokoj lažnog plama
Na tren bljesne – na tren se razara
Pod naletom vrle sudbe; kojoj tama

Gradonosnim oblacima svojim – zrake
Tog blaženog ljetnjeg sunca sniva
Čednom rosom mjereć nam korake
Gorkom slanom, s jeseni nas skriva

Trepti zvijezda iskričavim sjajem
Vuk zavija, spaja nas sa krajem
Gdje nas zlobne haribde i scile

Gromoglasnim iščekuju zovom; mame
Zimomorni Duh naš da prisile
Na svirepost krajnju, do pomame !

7.

Vatrom začet, vječnom žudnjom nošen
Nesigurnim koračaćeš k'rakom
Sa pogledom uprtim u vrijeme
Koje krije sve Istine Svete

Sve do trena kad budeš pokošen
Zadnjim svojim udisaja zrakom
Ovozemna čula kad zanjeme
Duh slobodan, iz ljušture klete

Božanstvenim bljeskom kad se vine
Kad se tajna otključaju vrata
Pravim licem – s Istinom u lice

Lažima su uskraćeni puti
Snagom vatre; blagim pojem ptice
Mjeriće se svi tvoji minuti !

8.

Sa svih strana mamiće te Život
Nudeći ti i čar i opsjenu
Boravićeš međ kletim i hudim
Vjerovati: u moć, čini, ćivot

Preklinjati – sanjat: ljubav, ženu
Družiti se sa mudrim i ludim
Sve u nadi da oživotvoriš
Pustu želju svog srca i uma

Da upoznaš onu stranu drugu
Kakva svemoć i Duh stvori dugu ?
Gdje boravi Um. Gdje Duša ?

Gdje Duh čami – dok zloduh opara
Čime li nas mami – čime kuša
Onaj što nas svakog časa vara ?!

9.

Il' pak Onaj što nas Nadom veže
Svakim novim jutrom nadom novom
Očiju nam dok pogled doseže
Čežnjiv pogled, što bi sve okovom

I pohlepom; mrskom i beskrajnom
Sedmog doba i vremena mraka
Darivao tijelu, žudnji, strasti
Rad prividne, kratke sjene zraka

Do kapije konačne propasti
Svega onog što nas k nebu diže
Ka Vječnome što Svemirom vlada

Svakim danom, sve padamo niže
I umjesto do sedmoga grada
Crv – tijelo, ka paklu gamiže !

10.

To nas oko varkom obmanjuje
Lažnom slikom prividna smiraja
To nas srce zalud nadom truje
Ludom čežnjom kojoj nigdje kraja

Tako vješto svojom mrežom snova
Kobni pauk – tijelo, duh nam spliče
Mjesto naprijed iz varke okova
Mrak odasvud. Nikad ne osviće

Sunce zore za kojom žudimo
Što se onda zloj kobi čudimo ?
Na Duh moćni, stub Istine svete

Svjetlost Uma što Genija stvara
Zloba naša, zavist, mreže plete
I sve dobro u nama razara !

11.

Dičimo se onim što ne znamo
Dajuć sebi snagu – dana, noći
Dugim k'rakom hrlimo kroz vrijeme
Prisvajajuć ono što nemamo

Stvari sitne, rad prividne moći
Tijela našeg, te pećine nijeme
Uz osmijeh se čulima klanjamo
Životu nam laž smisao čini

Vragu dušu brzo poklanjamo
Otisnuti na vječnoj pučini
Kad nas pozna dočekaju ljeta

Kad nas jutra memljiva probude
Hladnim valom kad zapljusne Leta
Spas tražimo do Beskrajnog Bude !

12.

Molimo se – krišom, iz potaje
Vjerni draži izvan svake mjere
Duh varamo; tijelo zalog čini
Ordenje nam lijepo pristaje

I što više kože nam se stere
Duži jarbol na pukoj pučini
Uzdižemo; dični znak svanuća
Zvijezda naša krvlju umivena

Sve nam lovor; pa čak i bespuća
Djevica nam; prostakuša žena
Gdje je Avram i njegova žrtva ?

Gdje su glasi Božjeg nadahnuća
Zar je duša već postala mrtva
Živimo li u vrijeme raspuća ?

13.

Zadovoljni sitne laži kad činimo
Rad koristi pećine nam slijepe
Rad običnih stvari što nas guše
Kad lukavstvom drugog opčinimo

Zaboraviv pute koje da slijedimo
Sve radosti – dušu što nam krijepe
Čula naša često se ogluš
Mjesto mudri korak da kročimo

Trnovit nas i blatnjav put čeka
Što se ne da proći za vijeka
Molitve nam rijetke. Ime Boga

Ovoj grudvi zemlje osvjetljene
Sve je dalje Prst Duha Svetoga
Od grumena ovog; truna Vaseljene.

14.

A obale gorskoga potoka
Jedna drugoj naizgled su blizu
No je voda, mutna, nepoznata
A čun mali, od porozne građe

Van matice, izvan njena toka
U tren skrhan može da se nađe
Gdje se Tajne otvaraju vrata
Ka uviru – tamne strane nizu

Gdje poniru strasti naše – znanja
U mir vječnog Beskraja. Bezdanja
Nikad ničim spoznat kraj pučine

Niti k ljetu kročit izvan zime
Svjetionik jarkim plamom da nam sine
U svijet da nas vodi Gordo Ime !

PJESME IZ PROVINCIJE

NIJESAM BIRAO

Podstanar sam
Lijepo ukrašene ludnice
I lijepo mi je !

Nijesam birao
Ponuđeno
Prihvatio sam kao svoje

U omeđenom prostoru
Veličanstveno se osjećam
Kao ptica

Stoga putujem
Putujem često
Putujem u nepoznate predjele
Bogom dane za sanjarenje

Dokaz mog postojanja
Jesu i moraju biti:
Riječi
Djela
Istina !

DUŽE OD JEDNOG VIJEKA

Duže od jednog vijeka
I teže nego što čovjek može
Nataložiti muke na svoju dušu
Napaćenu. Na svoje uzdrhtalo srce
Neumorni krojači kroje
Našu zlehudu sudbinu

U nama raste strah, kao voda !
Sa svih strana kidišu
Ostrvljeni sinovi tame
Lešinari svjetske istorije
Da zatru svaki trag
Našeg postojanja
Na ovom dunjaluku

U nama cvjeta samozaborav, kao korov !

SVE NEKA OSTANE ZAPISANO II

Sve neka ostane zapisano
Kao pouka. Kao poruka
Onim koji će doći poslije nas
Sve Vam to kazuje pjesnik
Svjedok vremena !
 Dani kurban-bajrama
 mart mjesec 1999. godine
 Rožaje

Bila je to golema, pregolema rijeka
Što slivaše se u talasima
Čiji huk (uzdasi, plač i lelek)
Dosezahu do neba

Bijahu to izgnanici sa Kosova
Prognani bez igdje ičeg svog
Osim gole kože i gola života

Danima potom pristizahu u ovaj grad
Koji za njih bijaše grad Spasa i Nade
Novi Jerusalem

Pristizahu obeskućeni. Pristizahu premrzli
Izuzev onih koji pomriješe na putu:
Iznemogli starci, žene porodilje, i sitna
djeca
Čije leševe pokri snijeg i led
Na Kuli

Neka ostane zapisano i ovo

Među njima nije bilo djevojaka
Onih lijepih. Odabranih
Njih su progonitelji davno izdvojili
O njima se neće saznati
Nikad i Ništa
Bez traga će nestati sa ovog dunjaluka
Kada iz njih otimači iscijede
I zadnje kapi života sok

Sve neka ostane zapisano
Kao poruka. Kao pouka
Onima koji će doći poslije nas
Sve Vam to kazuje Pjesnik
Svjedok vremena !

KAD TE SE GOD PRISJETIM

Kad te se god prisjetim
Kad moja ustreptala duša požudi
Tvoj dragi lik. Neizmjernu tvoju ljepotu
Koja mladome mjesecu bijaše nalik

Kada tvoj umiljati glas poželim
Da čujem. Tvoj osmijeh što ličaše mi
Na rasipanje biserja
(A sjećanje na tebe tako često biva)

Tada, s večeri rane – na obalu
Rijeke silazim. I dugo, dugo ostajem
Zagledan u nebo obasuto zvijezdama
Slušajući pritom žubora vode tok !

A black and white artistic photograph of a dense forest of tall, thin trees, possibly birches, with a bright light source at the bottom creating a lens flare and illuminating the scene.

ZOJA

PRIZNANJE

Pjevaću !

Ne o ljubavi

Ja za to nemam snage

Mada bih mogao

Znam:

U očima drage

Nadanja davno cvjetala zriju

Pjevaću !

Ne o proljeću

Proljeću pjesnik treba

I skitnice su tada srećne

Ako im date parče hljeba

U duši znaju da toplo im je

Pjevaću !

Ne o pticama

Ptice nježnosti hoće

Otkuda meni nježnost ?

Nju ni dječaci nemaju

Iz tuđe bašte koji krađu voće

Pjevaću !

Ne o jeseni

O nečem mnogo gorem

Mislite o smrti –

Ne !

Smrti nema nad morem

U nevinosti svojoj ptice je morske kriju

Pjevaću !

Ne o vatri

O pepelu

Samo pepeo ima snagu da procvjeta

Jedna iskra

U krvi

Srcu

Tijelu

Vatru već imam:

Ljubav

Ptice

Pola svijeta

Gmizavci sjećanja uporno dok riju

Zoja !

Ja stvaram

Bolesti naše istoriju !

ODSAD BIĆEŠ VESELA

Nek budu tvoje ruke lađa, tako sigurna
A tvoje oči mora plavetnog beskrajna
pučina
Tvoje kose srebrne, neka su zraci
Mjeseca zaljubljenog u prolječna svitanja
Ja biću putnik !

Nek budu tvoji dani i noći tvoje odsad
bezbrižne
I aprilski cvjetovi što ti iscvjetavaju u kosi
Pri prvom laganom dodiru vjetrova kad
zašume
Ja dolazim !

Sačuvaću te od neprospavanih noći
I nemirnih snova što te u njima prate
Odsad bićeš vesela. Najdraža ptica
Na tvom će ramenu da spava.

ZOJA

2.

Zoja !

Gologlava šuma mrsi

Razbarušenu kosu neba

Oblaci

kao vranici

propinju se

i padaju

Nijemi.

Ni glasa noćne ptice da se čuje

Niotkud

Samo mir.

Mrtvi mir

I tuga.

Neka golema

Hiljadugodišnja

Kao da vlada i caruje šumom

Dok u naručju mom

nabujala rijeka

Priželjuje,

kao u proljećno veče

zavičajna višnja,

Da dođeš.

7.

Zoja !

Ljubav je biti s nekim, ne biti sam
S nekim što ti je blizak i srcu drag
Pa bio on čovjek ili vrag
S nekim kom mogu i život da dam

A sreća ?

Zar pjesnik može sanjati o sreći
O novcu, bogatstvu, o svojoj slavi
Za njega je sreća kad sretne tuđe dijete
Da ga nježno rukom pomiluje po glavi

8.

Zoja !

Uzvišeniji sam za jedno saznanje

Siromašniji za tvoju odsutnost

Jer dijeli nas nepregledna tišina

koju narušavam sjećanjem

U nadi da život moj bude smireniji

Uvijek te u ovakvim prilikama

nanovo otključavam iz srca

Ubijeden unaprijed da sve si zagonetnija

Sve nepoznatija meni samom

koji uobražavam

Da stvaram tvoj lik

do demonskih razmjera

I kao da osmijeh tvoj koji naslućujem

krije još jednu tajnu

još jednu isku istine

Koju si prvom prilikom od mene skrivala

I kojom želiš da me obraduješ

I odagnaš od mene sjetu

što vremenom se taložila

U obliku želje, i čežnje neizmjerne

Koje sam nosio u odsutstvu tvom, za tvo-

jim likom

Koji nikao da mi zaikri pred očima
Onako jasan, makar na trenutak,
da te imam
Toliko bih bio srećan, toliko ublažen
tvojom prisutstvom
Ako ne tebe – ono tvoju riječ
Topliju od bilo kog dana proljeća
da čujem
Kako, kao najsvjetliji biser korala
prosipa se u predvečerje.

SLAVITI LJEPOTU ŽENE

Slaviti ljepotu žene; to je,
kao kad domovinu slaviš !
Pa njene dojke ... najljepši biseri mora
Oči. Beskrajno nebesko plavetnilo, bez i
jednog
Oblaka, koji bi zaklanjao svjetlosti sunca
Proljećnog. Sunca koje rascvjetava
najljepše
Ruže. I poklanja ih na dar zaljubljenima.

NJEŽNOSTI

Tvoje su ruke – ruke najnježnije
Tvoje su oči – oči najtoplije
Prepune mora
Kosa mi tvoja naliči na dugu
Kad tebe nema, znam samo za tugu
Jesenjih zora

Kad pričaš mi; To ptica govori
Kad smiješ se; To potok žubori
S kojeg bih da se napijem
Tvoje mi lice na cvjetni dan liči
O, šta da kažem, kad u ovoj priči
Ne mogu da te sakrijem ?!

Tvoje mi ruke liče na ptice
Tvoj glas na tiho gugutanje grlice
Možda sam sve to usnio
I ničeg nema što neću smjeti
Samo me nemoj – nemoj me kleti
Ime što sam ti skrio !

STREPNJA

Kao sad da slušam
Glas ti bijaše vedar i čist
Kao prvi u šumi proljeća list
Mlade nevjeste breze

Strahujem da ti se nešto desilo nije
Ja da ne znam. Od mene da se krije
Iz sna me bude neke jeze

O, ne dopusti, ne budi luda
Sam sam. Noć je. Rađaju se čuda
Svijet za tren i zre i mre

Javi se u ponoćne sate kasne
I ne daj! Ne daj da moja nada zgasne
Zakucaj na vrata moja: Ti – samo Ti !

APRILSKA NOĆ

O kako je ariš nespokojno drijemao
Na našim nagim ramenima

Moram priznati
Bio sam ljubomorana na mjesec

Negdje daleko na brijegu
Te noći
Vojnik se igrao rata
Ljubeći pritom pušku umjesto drage

U susjedstvu našem
Gnjila starica umirala je ćutke
Brojeći
U izlapjelom mozgu
Novac prikriven mahovinom

Svi smo tada imali
Svoju veliku ljubav
Veliku kao more.

KAD KRENEM NA DALEK PUT

Kad krenem na dalek put
U najdraži mi vrt
U njedrima svojim – u svome srcu
Crvenu ružu zasadi

Ako se s puta ne vratim
(Ko zna šta može da mi se desi)
Ne očajavaj !

Pusti
Nek bijela ruža cvjeta
Iz tvojih dragih očiju !

PROČITAJ OVU PJESMU

Ako se slučajno rastanemo
Pa nam rastanak bude dug i bolan
Pa te ptice moje iz sna budu budile

Pročitaj ovu pjesmu, draga moja !

Dođe li i takav trenutak
Da ni u pjesmama ne budeš mogla
Otkriti ništa osim praznine
Tada sam daleko, odveć daleko
Da bih se ikad vratio.

REQUIEM

Vrijeme mi na čelu ocrtava zvjezdanu
simfoniju
U krvi mi ljubav, u oku ptica i ruža
Uspavljuju predjele procvjetalih
bagremova što kriju
Zore tek probuđene – u njenim očima, što
mi ih pruža
Prostorom zasutim cvijetom bagremova

Treptajem zvijezde okovasmo poljubac
Prođosmo pola svijeta sebe da nađemo
U glasu ptica i cvjetanju uzdaha

U bagremovom mirisu progovorilo proljeće
Minula ljubav – svojom se iznutricom
hrani
Crvena rijeka pod kožom, nagovještava
poplavu
Južnih vjetrova i snova, ko da nas brani ?
Jedra da razvije, pritom da sačuva glavu.

Šuma propjevala glasom leptira poslije kiše
Ptica na vanvremenoj grani – ocrtava
vrijeme
Nekog davnog ljeta, koje pijani vjetar njiše
Niz duge poljane, k jeseni, gdje će da
zanimeme
I izgube sebe – naši davni zagrljaji

Znam. Čim jesen; skriće sebe u svoja četiri
slova
Ostaće prazna nadanja, po njenom imenu da
se viju
Uzalud ću gajiti beznadežne redova stihova
Koji bi u sebi izgublenu ljubav da sakriju
I niko nas tada neće odvratiti od samoće i
olova.

LOVCI NA ŠKOLJKE

UPAMTI DOBRO

Dobro upamti ! Nikada nećeš
Iznova istu imati priliku
Nikad zakoračiti u isti dan !
Uvijek neka ti mjerilo stvari
Bude Istina ! Samo Istina !

U svemu treba imati mjeru
Posebno prema stvarima
Koje te okružuju. Posebno
U onom što manje je bitno
Želiš li sreću naći i Mir !

PUKA TVOJA NARAV

Kao što ugljen, kada se Vatri
Približi; i sam postaje
Vatra živa. Tako i razum
Naš, dio je sveopšteg uma –
Koji ga Besmrtnom Vatrom
Svojom napaja i hrani !

Puka tvoja narav; ako te vodi
Daleko od vatre. Ako ti Zora
Smisao ne otkrije. Zalud ti Život
Duša ostaje prazna. Vječito vlažna biva !

AMFORA

Samo prašinu, samo oblake
Prašine vidite; vjerujući slijepo
Nikakvim svjedocima svojim; čulima
Što lažnu Vam nameću sliku.

Ja – dalje idem. Stvar svaku
I biće svako – posmatram pomno
Svijet je ovaj ogroman Vrč
Božanskom gonjeni snagom; vječiti
Zapljuskuju ga Vali. I siguran sam
Ne žive zalud Erinije !

HARMONIJA

U vatri borbe započinje
Smisao sav. Cilj i Djelo
Kad silni Arej – što vlada Poljem
Obljubi nježnu Afroditu !

Iz ljubavi te, koja čini
Smisao sav: vatrom začeta
Praćena lirom Božanske pjesme
Koji jedino posvećen Duh
Spoznati može; rodila se –
Sva Mudrost Neba. Harmonija !

POLOVINA PUTA

Godinama svojim; po prirodi stvari
Sokrat se već primakao granici
Sa koje se podjednako gleda
“Naprijed i nazad” – kako reče Pjesnik
Te, stoga: drugačije je moje viđenje.

Ako želiš pravu prirodu Bića
Da otkriješ. Da spoznaš Suštinu
Stvari po sebi; dobri moj Kratile
Poslušaj proroštvo Delfijsko
“Upoznaj samog sebe”!

LABUDOVA PJESMA

Ako je smrt ništa. Mir ako vlada
Nakon svega – što kao san obuzima te
Poslije naporna dana. Blagodet to je –
Koja se jedino poželjeti može: od Onog
Što Biće jedno kroz Život trnovit prati.

Ako pak život na drugi način traje
Gdje duša ljudska posve slobodna biva
Mudre ću savjete od samog Homera čuti
I svih mudraca redom – do kojih mi je stalo
Te s toga; Sokrat Duha mirna odlazi u Smrt
!

SPILJA

Ne samo oko, tako varljivo, slikama lažnim
sklono

Već i razum naš; u kojeg se pouzdamo sli-
jepo

Prividu često nas vode. Mi licem prema
zidu

Okrenuti, samo sjenke Istine naslućujemo.

Usudili se neko da putem Mudrosti krene
Zagledan drsko u Svjetlosti izvor. U Sunce
Što sama je ludost – za svijet puki, tu masu
Golu – koja se naprosto zove narod
Sve bliže je Istini krajnjoj: licem u lice
Sve dalje od mraka svoga: od svoje spilje !

SEDMO PISMO

Vrlinu steći, uslov je prvi, u život javni da se uđe

To ponavljam često. A Mudrosti miljenik bivaš, kad naslade

Čulne – izbjeći znadeš. Te rasipnost silnu, koja jedino

Ka prosjačkom vodi te štapu. Sačuvaj želudac

Od hrane preobilne. U državi tvojoj, mnogo je gladnih !

Nipošto nasiljem do vlasti ! Kovanjem zavere –

Protiv mudrijih od sebe. Država zakone imati mora

Zakon nalaže red. Ko sebi za pravo dati može

Da sina svoga – pogrešnim savjetom uči; da narod

U strahu drži ? Linkej je uvijek budan.

UPAMTI !

PLATON NAPUŠTA DOMOVINU

Ispivši čašu gorku; nedužan pogubljen bi:
Mudre Atine Sin !

Što Zakonima se prikloni Svetim. I druge
učeći tako

U svekolikoj zemlji Helena, počev od mora
burnog

Do Olimpa visokog; kojim Svemoćni
Gromovnik vlada !

I svih zemalja preko – gdje horde Barbara
se kote !

Taj dični: Mudre Atine Sin ! Kojeg štovahu
mnogo !

Svi žreci redom, što Istinu krajnju
proglasiše za svetu

Savjetom demona ode (sama ga Sibila
uputi tamo)

Te glupi Anit (koji kumova) sa zavidnom
družinom svojom

Kad sve to sagleda: Platon napušta
Domovinu svoju !

KO ISTINU SLIJEDI

Od malih nogu, kad još i ne zna vrijednosti
mjeru: dijete učiti treba, da pravim putem
ide. Putem kojeg je jedino slijediti nužno.
A put Istine to je. Ona ga k mudrosti vodi
Od njega ČOVJEK da bude: nipošto
rugoba neka, od koje će ljudi okretati glavu
!

Ko Istinu slijedi: taj stiče Vrlinu
Dušu njegovu Mudrosti blagi dotiče zrak
Životom svojim mnogima postaje uzor
Sve drugo su sjenke koje odlaze u Had !

DIJALEKTIKA

Ako sam licem u lice okrenut Istini krajnjoj
Ako mi Zakoni Mudri daju za pravo tako
Vidim; varljivo sve je: kamen, cvijet,
maslina
I plod je njihov kvaru podložan često
Do zadnjeg cilja; sve se u isti vrti krug !

U kretanju tome, stvar svaka, I biće
Svako, dušu svoju ima. Dušu koju priprosti
Smrtnik spoznati ne može. Te stoga
Nama – koji se Mudročću bavimo
Ostaje , da za Ono – naprosto kažemo –
BOG !

ORGANON

Svemoćno nebo ! Te Vi, Zvijezde iskričave
Što večeri svake; ponovnim javljanjem
svojim
Očitavate Duhu svakom i stvari svakoj
Božanski njihov tok. Recite meni; Stagire
sinu
Spoznah li mjeru svoda – il' njegov
postadoh rob ?

Kao sina me svoga, Haldika ostrvo primi
U ime Mudrosti svete, koju Helenima
dičnim
Na zavjet dadoh. U ime Božanstva Moćnog
Bezbožnim učiniše mene. Koliko sve to
vrijedi
Umjesto Agore: Vremena neka mi sude !

ORFEJEVA LIRA

PRIJATELJU

Putuj svijetom k'o miris bagrema
Vječni putnik što ne skrenu s drumu
Budi tako gdje te nikad nema
Budi tajna kao što je šuma

Prezri bolest, jesen, smrt i tugu
Samo ljubav u krvi nek cvjeta
Često svrati k meni kao drugu
I nastavi drumom preko svijeta

Budi vičan drumovanju, braći
Što griješe tajom u svanuće
Divne trešnje pri prvome plodu

Bez pregršta ljubavi ne svraćaj
Nikad ženi iz ma koje kuće
Čak je ljubi; kao sunce vodu.

ZEMLJA JUŽNIH MORA

Izetu Sarajliću

Južno od neba. Zemlja južnih mora. Sva
rascvjetana
Umivena rosom. Nalik je na djevojku. na
osmijeh njen. Na sunce
Gradovi njeni i noću su otvoreni za
prijatelja, putnika
Orač mirno zasijava sjeme, dok graničar
stražu mu čuva
Sreća je dragi prijatelju u njoj na svakom
koraku
Livade njene; pune su cvijeća – najljepših
boja
A na sve strane niču gradovi, ceste: to
radne brigade
Vode rat; protiv juče. Protiv svega što ne
cvjeta
Ima u njoj i pjesme, koliko hoćeš. One
istinske, sa dna srca
Jugoslavija – zemlja južno od neba. Slavija
djevojka i ja njen vojnik
Ako nas neko napadne, iz kamena
izrastamo. Iz pepela.

Dužnost je naša takva, da zajedno sa njom
cvjetamo

– ona zajedno

s nama

Ovsišta gdje su nekad bila, pirinčana polja
da budu

Mart u Maj da preraste. Za sve nas da bude
sunca

Obale našeg djetinjstva i snova naših,
da budu obale kojima

koračamo !

Vinogradi da izrastaju tamo gdje ih do sada
nije bilo

Izletišta naša da budu izletišta graditelja
naših

Naših udarnika. Kopača mrkog uglja,
i onih koji

željezo tope.

Ambrozij i nektar da ne budu samo u
pjesmama.

Mlada je naša zemlja – a Mladost sve može

Ostvarićemo stoljetni san naših pradjedova

Jablanovi nek izrastaju u njoj do neba

vječito plavog

A u baščama našim, bijeli golubovi, pjevaju
najljepše pjesme !

ZIDANJE DVORCA

V. Čavić

Čiju ranu noćas pjesmom vidam
Ja nemoćni. Hoćeš li mi reći
Draga moja, koga da uzidam
U svoj dvorac da bi bio veći

Koga noćas tvoje ruke žude
Koga usne ljube u samoći
Pa nek noćas – što će biti – bude
Zidam sebi dvorac: Ja svemoćni !

VRAŠKI OPASAN

Enesu Kiševiću

Vraški opasan i nimalo zahvalan
Zanat učiš – Safete Vrbički
Novi otvaraš rudnik. Ujedno postaješ
Rudar i ruda. Kovač. Nakovanj. Željezo

Glavom razbijaš zvučni zid
Grudima branu zidaš. A dužnost ti je
Pritom; mnogovrsne poštivani zakone
Kako i svakom lojalnom građaninu; moliću
lijepo !

U tuđe se uvlačiš sudbine
Kao i svi najokoreliji
To više i ne zavisi od tebe

Od noći crne, bijeli dan svoj gradiš
Kao mjesečar. Znojem i krvlju
Vino i hljeb zarađuješ. A danju ?
Kao protuha. Besposličar. Vrijeme kratiš

Vraški opasan i nimalo zahvalan
Zanat učiš
Safete Hadroviću Vrbički !

MOREM PLOVIM

Fehimu Kajeviću

Morem plovim, baca me o hridi
Pjesmo moja – niko nas ne vidi

Nad glavom mi kruže ružne ptice
Talasi me lome, drsko, nemilice
Istrajavam bijesan u svojoj pomami
Svjetlošću dubine dok me more mami

Među nebrojenim nebeskim jatima
Zvijezda; i za nas jedna zvijezda ima

Mjesec skitnica na čelu mi drijema
Šta bih pjesmo da još tebe nemam ?
U šta da se kunem; u šta da vjerujem
Čime da se liječim; čime da se trujem ?

Ovdje na pučini između talasa
Istraj pjesmo moja; daj mi srcu spasa !

NOĆU RUŠIM

Vitomiru Nikoliću

Noću rušim što danju sazidam
Bolom svojim – tuđe boli vidam

Tajni stremim, tajnu krije gora
Nikad loman stići do izvora
Sva ljepota s one strane zida
Čime sebe loman da izvidam ?

Svakim danom, vraški, nemilice
Osipam se; tijelom, snagom, licem
Snova zidam, snova rušim Skadar
Za zidanje da l' ću biti kadar ?

Bolno srce moje, krhko staklo
Sve bi lomno čeg si se dotaklo !

STREMIŠ LI ISTINI

Jevremu Brkoviću

Stremiš li Istini, otkriješ li lice
Sa svih će te strana napast nemilice

Kidisaće kopljem, lukom, strijelom
Da pogase zvijezde nad visokim čelom

Udariće hajkom; s leđa, s boka
Da prekinu nemir tvoga krvotoka

Zidaće lagume, skivati okove
Vadiće ti oči – da ugase snove

U neslavnoj borbi, u memli, u tami
Baciće ti tijelo da vječito čami

Da ne vidiš nikad kako sunce sviće
Bićeš i Vujadin: Radojica bićeš

Ti koji ih učiš kako da se ljubi
Uvijek bićeš onaj što zavičaj gubi !

MONTER

Vasku Popi

Ikar bez krila
Visi u vazduhu
O nevidljivom konopcu

Nekom ugojenom međedu
Uljepšava pećinu
Besprekorno

Povremeno
Pogleda dolje
U taj ljudski mravinjak

I potom
Iz sve snage
Ispljune prašinu.

NIL NOVI SUB SOLE

(Skica za autoportret)

Silne godine prosanjao
od samog rođenja
Kako je drska ljudska nada !

Jutra su smjenjivala večeri
Večeri uspavljivale jutra
U dug i nesaglediv;
dani – nizali su se niz
Rijeka je opet bila rijeka
s jeseni mutna, s proljeća
plaha
(Proljeće je njihovo doba)

Vrbica; istim brdima okružena
kuće malo drugačije
(dorastaju ljudi)
Silni li se gastarbaiteri u tebi rađaju,
o Bože !

I jedan Pjesnik !
Otkuda on u ovim selima ?
Provinciji te kategorije ne pripada pravo
po "zdravoj logici"
Da u njoj živi pjesnik
Iako on lično ima;
sve preduslove za to.

Prvo:

Nedovoljno uhranjen;
godine djetinjstva,
godine neimaštine
Kako se krvavo zarađivao *din – ar*
Hiljadarka je za nas bila sveta planina
I opet snovi, beskrajni snovi
o sreći ljudskoj.

Ako su zvijezde putokaz;
naći ću svoje more
Bisernu svoju školjku,
amfore i vrč
Rekoh sebi kao maturant beranske gimnazije
Pauperitas impulit audax
ut versus facerem

Potom sam putovao mnogo;
naročito noću
u istraživanje zore
Naročito kroz šumu – bosonog –
za proplancima traga-
jući
Omamljen svjetlošću. Mirisima okupan,
vjetrovima nošen
I usput navukao kojekakve bolesti
sve izuzev malarije i raka
(valjda to nije obavezno)
Sve prebolio srećom. Sve zaboravio

*Zaborav je lijek
Koji se ne smije uzimati
U prevelikim dozama.*

Upoznao laž. A laž je;
Jedan od stubova hrama pos-
tojanja.
Upoznao ljubav, preduslov patnje i nesreće
Pauperitas vates ego sum
quia pauper amavi

Upoznao nadu; tu drsku, to bezočnu
vezu sa životom
Uvjeravao sebe u postojanje:
smisla,
reda,
razuma,
višeg cilja !

Bezočno se svađao sa sobom
Licem sebe u lice udarao
Da bih na kraju:
uvijek nalazio opravdanje
za ono što činim.

Jednom za svagda pronikao
u bit Stvari !

Iz toga slijedi da me je
Dobra zvijezda vodila

da ono što me okružuje
oplemenim
Da ptica ne bude samo ptica
rijeka samo rijeka
 proljeće samo proljeće
jesen samo jesen
Da sve u pjesmama mojim
Potpuniji dobije smisao.

ZAČETAK PJESME

Žaku Preveru

Da bi se u Vama rodila pjesma
Da bi se; u Vašem srcu i Vašem oku
Nastanila Mudrost
Nije potrebno mudrovati

Dovoljno je
Slušati pticu dok pjeva
Zanijeta ljepotom šume
Koji samo ona osjeća

Gledati trešnju dok cvjeta
Tražeći poljubac sunca

Ljubiti ženu dok sanja
Kako Vas ljubi, prijatelju

Slušati more kako šumi
Noću – dok galebovi kriče
Nad pučinom

Poistovjetiti se sa zvijezdama
Koje su nebeski fenjeri
Putniku i namjerniku
Večernjem

I potom
Sve to dobro upamtiti

Kao što se vječito pamti;
Nježni lik majke
Dobrota sestrina
Bratova ljubav

Zar sve to nije dovoljno
Za Vašu najljepšu pjesmu ?!

JUTARNJA IDILA

Li Tai Peu

Nebo večernje, vječito zvijezdama okićeno
Nebo jutarnje, zapaljeno zrakama sunca
Goluzdravi ptići što me nemirom svojim
bude

Planina koju svakoga jutra gledam nanovo
drugačiju

I ovaj mir. Vječiti mir; kojem Duh moj teži
Neka mi bude Život !

DUGO JE BILO MOJE ČEKANJE
Rabindranat Tagori

Bilo je to vrijeme
u kojem bijah sam i porocima načet,
u iščekivanju zvijezde mi vodilje –
ka izvoru svjetlosti.

Dugo sam te tražio sljavljenice noći,
sa sve većom nadom
da ću zaista spoznati lik tvoj
i konačno zapjevati.

Pjesma bi moja bila zahvalnost nebu,
za iznenadni dar njegov;
blaženstva noći mjesečeve,
obrasle cvijetom mirisa zanosnog.

Poistovjećivao sam se sa svim oko sebe,
da bih te neprimijećen primijetio –
kako mi nasmijana dolaziš
kao iznenađenje. Kao dar.

Dugo je bilo moje čekanje,
ali nada što me je vezivala s vremenom
koje dolazi,
bila je blagodet moja, stoga sam
srce svoje nosio na dlanu.

April je.

Kroz otkrilen prozor moje sobe,
nježno se prosipa cvrkut ptica
na šarenom ćilimu –
budeći u meni težnju za spoznajom
dotad mi skrivenih svjetova.

Uskoro će maj.

Iz nabubrelog pipulja trešanja,
prosuće se u noći blagodetnoj;
nježni miris behara.
Ljepotom će svojom opiti mi srce.

To više neće biti noć.

Božanstvena će svjetlost
Prosuti se biserjem.
Gromko ću zapjevati –
Veseo prvi put !

**NEPOZNATA ŽENA
U BIJELOJ HALJINI**

Tinu Ujeviću

Vjetar se igrao bijelom haljinom
Tiho, bešumno
U ritmu krila labudovih

Jedan je osmijeh ulicom prosut
Kao đerdan bisera
Srećan li je ko ga sakupi

Krčmaru !
Vina !
Vina; zvao sam
Zagledan kroz prozor niz ulicu

I vidjeh samo krajičak
Bijeje, prebijeje zore
Kako odmiče
Negdje ka južnom bulevaru.

ŽIVAGO

Borisu Pasternaku

Blagost ti je kad ko ima
Rođen, blizak, da ti priđe
Blagost, kad te leden zima
Da proljeću; mimoide

Sreća. To su tople riječi
Nježni osmijeh, zagrljaj
Sreća. To je kad te liječi
Draga Lara i zavičaj

Ljubav. Modre oči njene
Plavetnilo do beskraja
Ljubav. Čak i uspomene
Taj tren zadnji što nas spaja.

MORE POTAJNO SLUTIM

Hamzi Humi

I ma gdje da krenem
Ista me sudba čeka
Jeftina hotelska soba
Al' opet kažem; neka !

I ma gdje da se nađem
Sjenka me slutnje prati
Potajno u pjesmu zađem
Pa ne znam da se vratim

Vidim li ruku žene
Već sanjam bokal vina
Umjesto ljubavi; iz moje zjene
Iscvjetava cvijet krina

Vidim li slučajno mornara
More potajno slutim
U oku preduga tuga
Srcem nikako da prećutim.

PISMO DRUGU

Orhanu Valiju Kaniku

Zar moju pjesmu želiš da čuješ –
Čovječe. Brate ?!

Zar ne osjećaš kako me prate
Zle noći ?

Zar ne vidiš da neću moći
Izdržati ?

Kad ničeg nema da me spasava
Uzalud iz mene pjesma vaskrsava
Uzalud iz mene moja pjesma klija
Kad život moj nije poezija.

SMRT U MOSKVI

Miroslavu Đuroviću

Kud te odvede kube crveno
Dalekoj Moskvi da se skitaš
Osmijeh tvoj tužni, lice ti sneno
Zar k smrti svojoj toliko hitaš ?

Moskva je; zna se, ljubila poete
I one bezumne, koji hrle k smrti
Imala taljige za Sibir. Za uklete
Za one koji se nijesu dali satrti.

Tebe u Moskvi sudba zaiska
Da te pamte pjesme i hoteli
Smrt ti posta kao ljubav bliska
Anđeli te iz naručja oteli

Ženi koja je znala da voli
To seljačko pero suludog Balkana
Nauči i mene kako da prebolim
Nju koja se zove Marina il' Ana.

STIŽU ME TUĐE JESENI
Stefanu Malarmeu

Nauči me kraj sa krajem
Da sastavim ove noći
Drum mi kaži kojim poći
Da se potom ne pokajem

Nauči me kako rane
Da zaliječim bez melema
Kaži: kako srećne dane
Da isklešem iz vremena

U svijet tajni uvedi me
Tragom zvijezda, dok me ima
Nauči me srca zime
Da zamijenim sa ljetima

Ne dopusti da propadam
Jesen me tuđe stižu
Dok se njenom pismu nadam
Dani mi se tužno nižu

U galopu nekud jure
Bespovratno kao ati
Kad dan prođe – noć nas čeka
Nakon noći, šta nas prati ?!

EPITAF

R. Draincu

Mnoge sam svoje dane bludnicama dao
Mnoge rasturio drumovima
Neke sam istinski proživio
A za neke nijesam ni znao.

PJESMA KOJU BI MAJAKOVSKI NAPISAO DANAS

Vi !

Uobraženi diletanti

ljudi od misli

Tobože velike

Sa mnoštvom neodložnih briga

Pogledajmo se u oči:

Zašto ste tako stisli

svoje srce

Koje ne zna:

šta je pjesma

Šta knjiga ?

Ne piše se tako

Vi koji pišete

Pjesmi treba riječ

Snagom da je brani

Treba se navići na žrtvu

Budući poete

Ko nema snage za to.

Iz moje pjesme Vani !

Vi!

U crno uvijeni

Kao iz povorke pogrebne

Tmurni koračate životom

sebi strani

Dok oko vas frkću pastuvi

i kobile ždrebne

Vi sebe ne prepoznajete

Stoga:

Iz moje pjesme Vani !

JESENJIN

Mi nijesmo više ono što smo bili
Iz dana u dan bivamo skloni padu
Zalud smo svoju mudrost ispoljili
Kad drugi hoće da nam je pokradu
Mi nijesmo više ono što smo bili

Rjazanjske breze odniješe daljine
Dok stajismo na Puškinovom skveru
Znaj; ne vraća se ono što jedanput mine
Poezija ode u voljšebnom smjeru
Ah! Kako te žalim, brate Jesenjine !

Prošlo je vrijeme moj Serjoža
Ni prijatelja nemam kom bih poslao pismo
Sa *Doviđenja družo*, ne plaši se noža
I ne žali što zajedno nijesmo
Prošlo je vrijeme moj Serjoža

Rjazanjske breze na smrt opominju
I moguće je: Biće još samoubistava
Krvlju smo opasali Rjazanjske nigdine
Sve me užasava. Sve me sputava
Ko da nas žali Brate Jesenjine ?

PISMO IZ LJUBLJANE

Ne potuži se na me, moja dobra mati
Iako je jesen, ja neću kao Jesenjin
Pričama ne vjeruj. Sreća me ipak prati
Tragedije su izmišljene. Ne da se tvoj sin !

Majakovski. Bože sačuvaj ! Neću ja tako
Pričao sam ti o njemu – znaš i sama
Inače, neprijateljstva rastu, i nije baš lako
Ali sve ću izdržati. Sve, zbog tebe mama !

I ne pomisli da su to prazne riječi
Obećanja. Nijesi me učila da se mazim
Ovo ti pismo pišem iz nepoznatog kraja

Poslao sam ti bilje kojim se sipnja liječi
Budi bez brige. Doći ću da te pazim
Čim se rascvjetaju trešnje zavičaja.

**CRNIM STEPENIŠTEM
KROZ NOĆ PRAVO K BOLU**

Branku Miljkoviću

Drvo sam koje prerano izgubi svoju zoru
Cvijet sam što procvjeta prije proljeća
Rijeka sam koja ne doteče svome moru
Prerano zapaljena iskra jednog stoljeća

U krvi mi Zagreb i davno Stražilovo
I vrijeme jedno što samo sebe kori
Čelo mi bijelo vatra i olovo
Moralo je jednom u krv da se pretvori

Jedan izgubljen dan "Niz crno stepenište"
I jedna ljubav što sama sebe mori
Pošao sam tamo gdje me smrt ište
Gdje tijelo pjesnika živom vatrom gori

Trebalo je vrijeme da samo sebe shvati
I jedna noć kao najsvječaniji čin
Vjerujte mi prijatelji – ne mogao izdržati
Sudeći po svemu: to je najbolji način !

A black and white artistic photograph of a field of grass. The grass is covered in water droplets, and there are bright light flares and lens effects throughout the image, creating a dreamy and ethereal atmosphere. The text "PATKE NA LEGALU" is centered in the lower half of the image.

PATKE NA LEGALU

NEPOZNATOJ STARICI KOJU PRITISKA VRIJEME

1.

Godine gospođo,
 Neumoljivo pritiska vrijeme
Nekad: divno Vam lice
 Prekriva staračka sjeta
Gubite strpljenje
 Vremenom gubite sjećanje
 (ruke Vam drhte)
Šteta gospođo
 Prava šteta !

2.

U proljeća više ne vjerujete
Ne nadate se da će Vam doletjeti ptice
U sve sumnjate

Sebe trujete tugom
I željom za putovanjima k jugu
A jug je tako daleko
Za jug snage treba

Vi je nemate
Vas su počeli da prate
Sati neumoljive bolesti

Boli glava
Steže srce
Reuma u kostima

Sati nesanice
Kad noću sebe trujete pilulama
Koje Vi nazivate otrovom

Drogom
Čeznete za smrću, koju smatrate
Spasenjem i Bogom.

3.

Starost gospođo, života predvečerje
Sumorne misli Vašim se mozgom vuku
Noću, sebe zavlačite u perje
I već sanjate da ste u sanduku

Sanjate. Za Vama kolona. Crna. Duga
Jesen je. Kiša sipi. Vama to ne smeta
Najednom; budite se. Strah Vas hvata.
Strah i tuga
Slušajući kako miš tiho grebe ispod
kreveta.

4.

Vrijeme draga moja

Prokleta vrijeme

Eto:

Vi više i ne čujete

Izgubili ste sluh

“Treba zraka”

Savjetuje doktor

“Nedostaje Vam vazduh”

Koji je u ovom času draži

I nužniji od zlata

Stoga:

Otvarate prozore

Otvarate vrata

U sobi zagušljivo

Srce zraka traži

Ako zraka nestane

Čula će da zanjeme.

5.

Godine gospođo

Neumoljivo pritiska vrijeme

Nekad; divno Vam lice

Prekriva staračka sjeta

Gubite strpljenje

Vremenom gubite sjećanje

(Ruke Vam drhte)

Šteta gospođo

Prava šteta !

POSLANICA BOSNI

1.

Zidajte vrsni majstori
Najbolji među jednakima
Prekrasne lučne mostove
Koji u svojoj ljepoti
Naliče mladom mjesecu

Velelepne tvorite građevine;
Kraljevske dvorce
Carske palate

Sultanske saraje
Neka i domovi Vaši
I podanika vaših
Po mogućnosti približni budu.

2.

Prevashodno:

Sve to ukrasite bogomoljama
S visoko uzdignutim;

minaretima,
tornjevima,
zvonnicima,

Čiji bi se eho nadaleko čuo.

Potom;

Neposrednu okolinu uljepšajte;

živim vodoskocima,

cvjetnim vrtovima,

neponovljivim fontanama,

Koje po pravilu čuvaju

skamenjeni lavovi.

3.

Poslove gradnje dovršite što prije;
uljepšajte što više,
privedite k savršenstvu

Svemu tome dodajte biserje;
Žene vaše i djecu anđele
Neka se šetaju poput paunova

Domovi Vaši neka su puni svega napretek

Mi – barbari, i Vođa naš
Poodavno se pripremamo
Do crne zemlje sve da sravnimo !

KOB

1.

S jedne strane crveni, crni i ini
Između plavi. Sa druge zeleni
I svi zakleti jednoj jedinoj domovini
Kolju jedan drugog. Čereče na ledini

Jednako gine; brat, baćuška, baća
Braca, burazer, i sav rod redom
Bez ognjišta ostaju. Bez kuće. Bez gaća
Jad svoj upisuju: na raboš, pod gredom

Kolje – vić savjete dijeli. Plavšićka plavi
Kara – džić muca. Nema prave riječi
Pomozi Bože ! Gori kuća. Dom. Štala kravi
Koja se to bolest lelekom izliječi ?

2.

Pred pragom svakim bijesni psi reže
Bezglavo se – bez nade napušta kuća
Zlo onom koji ostaje. Zlo onima što bježe
Zlo onom ko se zatekne na pragu bespuća

Zlo onom ko svoje ruke okrvavi
Zlo onom ko ne pomisli na bolje sutra
Zlo onom ko svetinju oskrnavi
Zlo i onom ko se otruje iznutra

Zlo onom ko se za prošlost veže
Ko u svemu vidi žedne osvete ruku
Zlo onom iz čijih očiju bijesni psi reže
Ko radost osjeća dok drugom zadaje muku

3.

Zlo onom koju ljudsku glavu
Umjesto lopte šutira nogom
Zlo onom koji tenkom travu
Zatire. Ko poseže za tuđim rogom

Zlo onom ko vatru užeže
U temelje Ferhadije blagoslovene
Proklet za sva vremena koji poteže
Iblisa u temelje Aladže šarene

Proklinjem. I pjesniku pripada pravo da
kune
Onoga koji Foču krsti u Srbinje
Koji zlo svoje baci na strune
I žreca koji sve blagoslovom pominje !

PORUKA SNAJPERISTI UBICI MOJE KĆERI

“Otišao sam da joj kupim
doručak

Čekala me je ispred vrata kuće.
Ubili su je iz snajpera.

Imala je svega tri godine!”

građanin Sarajeva

1.

Ratniče vrli ! Moj suludi brate
Po kobi zloj, ukletog Balkana
Želim da znam – da li te prate
Zle noći ? Koliko čijih rana

Imaš na duši ? I savjest tvoja
Da li te muči ? Čovjek il' vrag: ko si ti ?
Spavaš li noću ? Imaš li spokoja ?
Ti – koji ustrijeli nju, od godine tri ?!

Kći moju, mezimicu. Vrapca moga
Snajperom u čelo, umjesto parčetom hljeba
Vjeruješ li: u Sudbinu ? Kismet ? U Boga ?
Okrećeš li glavu put zvjezdanog neba ?!

2.

Pišem ti smireno, koliko još mogu
Na kafu te pozivam, kao druga
Lice da ti vidim. Kakvom to Bogu
Naliči. Dušu; obuzima l' ti tuga ?

Imaš li djece. Majku. Oca. Brata ?
Suludi čovječe – koji mi nju uze !
Koji smrt njenu nosiš oko vrata
Neka te sustignu naše suze !

NEKROLOG MOSTARSKOM MOSTU

Upravo onog časa (tog neizmjernog trena)
Dok nježno – rukom neimara vještog
Zadnji usađivaše kamen (darujući mostu
život)

Zagledan u beskraj plavetnila neba, što
otiče

Preznu. Naglo se trže
Premudri mimar Hajrudin
Od golog straha
Od zla vakta
I džahila koji će se
Nakotiti vremenom

Zadrhta srce mimarevo
Zasuzi oko
Pred slikom zemana ukletog
Koji će okotiti zvijeri
Kadre da u letu
Božanskog ustrijele labuda !

MOLITVA ZA SANDŽAK

Neka se Presvijetlo lice Tvoje
Obazre na ovu oskudnu zemlju
Znojem i krvlju robova Tvojih
Pokapanu !

I neka preblaga ruka tvoja
Daruje milost
Narodu ovom napaćenom

Ne daj da gradonosni oblaci
Zasiju svoje zlokobno sjeme
Nedaj Premudri !

Usliši molitvu roba tvog
Pokornog
Usliši Milostivi !

A black and white artistic photograph of a field of grass. The scene is heavily textured with numerous raindrops of varying sizes, some in sharp focus and others blurred. The background is dark, creating a strong contrast with the bright highlights of the rain and the grass. Several large, circular bokeh light effects are scattered throughout the image, particularly in the lower half, adding a dreamlike and ethereal quality. The overall mood is serene and contemplative.

ŽRTVA

JADI PEPIĆA ODIVE

*Emina Pepić, skrivena u svojoj djevojačkoj
sobi, u vrhu kule.*

Moj đerđefe na kojem sa vezla

Svoje bujne djevojačke snove
O ljubavi dva b'jela goluba
Dok nad žitnim poljem nadlijeću
Ponad polja i ponad dubrava
Okićeni zlatnijem krilima
Jedan golub a drugo grlica
Čija srca kao jedno dišu
A široko lepeću krilima
Kao da se sa suncem čekaju
Ko će od njih dvoje da nadjača
Ili sunce sa toplinom svojom
Ili ptice što se silno ljube ?

Na jastuku sve sam to izvezla
Jastuk vezla za pod glave mlade
Gdje bismo se ašik milovali
Naše ruse kose miješale
Do sabaha, dok sunce izgrije
Košulju sam za suđenog vezla
Svu nitima zlatnim okitila
Prvo jutro da mi je obuče
Da ga vide svati i odive
Da mu mladom svadbu čestitaju
Za dug život da ga blagoslove
Srećan vijek sa puno evlada
Niti će mo na jastuk spavati
Niti će mi košulju obući
Sve nam jedno i pusto ostade !

Druge moje što mi pomagaste
Vezak vesti na platnu bijelom
Spremajući nevjestinsko ruho
Sve uz pjesmu mladih djevojaka
Dare što sam htjela darivati
Svekru svome – kuće uzdanici
Prvo jutro k ruci kad mu priđem
Služeći mu kahvu i šerbete
Zaovici k'o voljenoj seji
Što bi ruku prva mi pružila
Što od srca bi me prihvatila
Svekrvici k'o rođenoj majci
Koja bi me prva s'jetovala
Svemu onom što sama ne znam
U svom domu kako da se vladam
Sestre moje što mi pomagaste
Bijelit platno bistro vodom Tare
A u vodi ogledajuć lice
Blage oči prepune radosti
Mogaste li druge pomisliti
Da smo zalud vezle, bijelile
Da sam zalud dare pripremala
Očima ih ja vidjeti neću !

Spremo moja, djevojačko blago

Izvezena pjesmom i satkana
Za dugačkih, hladnih, zimskih noći
Te prekrasnih jutara proljeća
Kad sve cvjeta, mirisom se budi
Pjesmom ptice, kikutom djevojke
U tebi sam svu radost satkala
Svoju čežnju i snove o sreći
U blagosti vjerujući sudbine
Koja svojim nemilosnim bičem
Ljutu ranu u srcu mi zada
Ko će bijelo potrgati platno
Plavim poljskim cvijetom okićeno ?
Ko nositi vezene košulje
Gdje su ptice dženetske zaspale ?
Ko gaziti po cvijetu ćilima
K'o po bašči da šeta dženeta ?
Ko nizane raznizat bisere ?
O ukleta zemljo otvori se
Sve progutaj kad radosti nema !

Ruke moje koga da grlite ?

Ne bi sreće kom sam se nadala
Kobna sudba život mu ugasi
U najljepšem cvijetu mladosti
Divlji vuci rastrgoše tijelo
Bolna duša zli udes dožive
Pr'e uvehnu nego što procvjeta
Moja radost i moje nadanje
Ostadoste ruke obadvije
Posve prazne kao suhe grane
Što nit lista nit roda imaju
Nad mukom se svojom savijajte
Ka' 'no ptica nad gnijezdom praznim
Ka' 'no vjetri nad lomnim granama
Koje roda imat nikad neće
Tako ruke moje skamenjene
Bez topline s bilo koje strane !

Srce moje za kim ćeš čeznuti ?!

Tvoju čežnju dušmani zaklaše
Tako zvjerski na njegov kidisaše
Sa zlom mišlju – zlo mu počinise
K'o zle zvjeri što jagnje pitomo
Rastrgaju čeljustima zlijem
Urličući bijesni od pomame
Kad se žedni krvi nasisaju
Pa se dadnu poljem dugačkim
Da urlikom drugu jagnjad plaše
Ti se srce sada okameni
I pospi se prahom jadovanja
Svaka nada koju dosad skriva
Svaka žudnja s kojom sabah čeka
Strepnja svaka što je sobom nosi
Tuđa ruka za tren sve utrije !

Dušo moja za kim ćeš žudeti ?!

Kada dijela tvoje duše nema
Dijela duše kojom svijet gleda
Koja jadna pod teretom bola
Na mukama dunjaluk mijeni
Kom ćeš bolna otkrivati nade
Kom iskazat prvu svoju radost ?
A prva je radost u rađanju
Kad još čedo nije ni rođeno
No se tijelom i dušom osjeća
Kao što bi njemu u postelji
Na dušek, noću, pod zvijezdama
Da oboje jednom se raduje
Brzo li ćeš uvehnuti dušo
Ka' 'no cvijet što bez rose vehne
Za tvojijem jadnim Ismajilom !

Hladna vodo što ka moru hitaš

Ka dalekom moru valovitom
Na tvome sam bistrone potoku
Svakog jutra lice ogledala
Ogledala svoje oči crne
Umivajuć i oči i lice
Da mi budu ljepši i bujniji
Za mojega ašik Ismajila
Pričaj vodo ribi pod kamenom
Pričaj ptici koja nadlijeće te
Pričaj vodo kad do mora dođeš
Pričaj barki što po moru plovi
Pričaj moru burnom, valovitom
Neka vali dalje priču nose
Pričaj vodo ko god upita te
O nesreći mojoj pregolemoj
Zloj sudbini moga Ismajila
Što bi žrtva, krvi pomamljene !

Plavo nebo tvoje ti ljepote

Biserima noću što se kitiš
Natkriljujuć beskrajne mirove
Svodom svojim, likom od dženeta
Za kojijem duša ljudska žudi
Veličinu sjaja pokazuješ
Čikajuć nas nitima sudbine
Koja ti je Bogom povjerena
Da je štitiš i da joj daruješ
Makar malo mira i blaženstva
Ti mi nebo nesreću podari
Zlim prokletstvom moju dušu slomi
Oduze mi prvu radost, nadu
Uskrati mi blagost postojanja
Kad se nadah progledat očima
Djecu rađat, držat u naručju
Radovat se ka' 'no što i ptica
Raduje se pilićima svojim
Koju brižno hrani i uzgaja
Da do svojih domognu se krila
Teškom tamom zakrili mi oči !

Sunce jarko; dušo dunjalučka
Što obasja blagijem zracima
I svom svojom umilnom toplinom
Svaki kutak zemljinoga šara
Svemu živom; život što uljepša
I učini radost da osjeti
Ka' 'no cvijet probuđen s proljeća
Dok ga ptica pjesmom natkriljuje
Grmu svakom blagodeti daješ
I sve živo tebi se raduje
Što mi sunce danas se zatamni
Oblacima tmurnim zaklonjeno
Da ne vidiš ove jade naše ?
Nije meni što živjeti neću
No što teško dušu on ispusti
Moj Ismajil pod ljutim mukama
I sama ću za njime prebrzo
Bez grijeha, sve na pravdi Boga !

Blag mjesече što svijet obiđe
Gledajući diljem dunjaluka
Kako mladi tebi se raduju
Dok u noći bašče obasjavaš
I kad cvate, i kad rod donose
Rod obilan mednoga ukusa
A oni se medovinom hrane
Pod krošnjama dok se ašik ljube
Kraj bistroga bisernog potoka
U potoku ogledajuć lice
S blagim licem tvojim podjednako
Od akšama, pa sve do sabaha
Mnoge mlade sudbe video si
Upoznao i sreću i tugu
Da li vide tvoje ti ljepote
Od nesreće moje igdje veću ?
Jada moga i mog Ismajila !

Sjajne zvijezde; nebeski fenjeri

U jatima noću što plovite
Po nebeskoj pučini beskraj
Što zlu sudbu meni prorekoste
Kad nijesam svijeta vidjela
Nit saznala život, ljubav šta je
Iz očiju mojih iščezava
Sve što jeste, i što bi mi sveto
Kad još ruke – krila ne raširih
Svoju prvu radost da prigrlim
Djecu svoju grud'ma da prinesem
Kuju jadna ni roditi neću
Sa nemirom koji čežnju nosi
Da osjetim svu dobrotu majke
Prvi dječ'ji smijeh, radost šta je
Dok vi hladne sijate u noći
Grajom svojom evlad da me budi
Zar praznina pusta da me čeka
Kad me u mrak tamne sile zovu
Lomne duše otić' ću sa bolom !

Moj Smajile; ljuta moja rano !

Koja nema lijeka ni pomoći
Do juče sam za tobom čeznula
Ka' 'no svaka draga za voljenim
Sav dunjaluk očima gledajuć
U tvoje se zaklinjala oči
I u svemu tebe vidjela sam
U cvijetu proljeće što nosi
Na cvijetu, u kapljici rose
Tvoje svjetlo nasmijano lice
Koje niko prepoznao ne bi
Nakon muka što ti zadadoše
Po sto puta neka je prokleta
Svim kletvama od zemlje do neba
Upisanim u knjigama svetim
Ruka koja na tebe nasrnu
Koja lice tvoje oskrnavi
Koja duši tvojoj boli zada
Koja srce tvoje iz njedara
Istrže ga i ponudi psima
Te na muke ti dušu ispusti !

Oči moje šta ćete gledati ?!

Na ovome kletom dunjaluku
Nakon ovog teškog kijameta
Što ni u snu prisnio se nije
Da zvjer posta od mirna insana
Pa se načas nadmudruju time
Ko će teže zvjerstvo da počini
Čija ruka postat krvavija
Ko će više postaći Iblisa
Da zažegne tuđeg mala, muke
Ko obrazu doskočit nam više
Silujuć nam nejač i maksume
Ko u svemu tome istrajati
Time postat junak u očima
Svoje vjere i svoga plemena
Ponosit se svojijem divljaštvom
Ka' 'no zvijer čeljustima svojim
Oči moje suzom iskapale
Ne gledale više zle sudbine
Niti moje niti mog naroda !

Svati moji bi li to suđeno ?!

Da mi danas s pjesmom ne dođete
Da bajraci stari ne viore
Da ne čujem zurle, ni ćemane
Da ne vidim ate razigrane
Kako poljem azgino igraju
Da ne vidim mladoga djevera
Koji bi mi prsten darivao
Koji bi me uzeo pod ruku
Odveo me mome Ismajilu
Mjesto pjesme: ja leleke čujem
Sa svih strana odliježu krici
Grozna muka dunjaluk spopade
Niko nikom pomoći ne može
Ne varam se; još očima gledam
Teška vatra sve će progutati
Odžak svaki što se Bogu klanja !

LABUDOVA PJESMA

SABAH

*Minu sokakom
Gizdava, mlada moma
Miriše behar.*

VEČE

*I ovaj dan minu
A bješe radosti pun
Pun njena lika.*

SIRENA

*Zagazi vodu
U kojoj iskri sunce
Nalik košuti.*

MRAV

*Krenuo sam na put
Put mi dalek, predalek
Snaga mi nada.*

PROLJEĆE

*Mjesec obasjava
Njene grudi. Neka su
Blažene trešnje.*

LJETO

Cvate lotosi

Proklet neka je čovjek

Koji žudi rat.

NIHADI

*Ruše mostove
A jedino preko njih
Prelaze rijeku.*

BAŠESKIJA

*I dani plaču
Za djecom čije majke
Rat osakati.*

EVLIJA ČELEBI

*Ne može gavran
Na gnijezdu goluba
Gajiti pilad.*

REŠID

*Zalud se mučiš
Zlokobni crni pauče
Sunce ne ugasi.*

FIRDUSI

*Sumorni tvoj duh
Nikad otkriti neće
Đulistana ruh.*

ADNI

*Nedostojno ime
Ne može se kititi
Mirisom ruže.*

ODGOVOR

*Kad nebo primi
znak tvoj mjesto mjeseca
tad biću vaš svjedok.*

A black and white artistic photograph of a field of grass. The foreground is filled with numerous water droplets on the blades of grass, some of which are in sharp focus. A bright light source, possibly the sun, is positioned in the lower right, creating a large, soft lens flare that dominates the right side of the image. The background is a dark, misty field of grass, with many vertical streaks of light that appear to be rain or falling water droplets, creating a sense of depth and atmosphere. The overall mood is serene and ethereal.

EZOPOV VRT

LAV

Prvo ga nauče da sluša
Dok je još u kavezu

Potom ga nauče da igra
U svim mogućim cirkusima
Zatim ga bičem gone
Da zna izbjeći bič

Na kraju
Od njega naprave budalu
Zalud mu što je lav.

LISICA

Pred svima pokazati čednost
Sa svima lijepo
Kako mi i dolikuje imenu

A što se tiče prave igre
Ona se odvija iza leđa.

ZEC

Ah, srce, srce
Ne izdaj me !

Dopusti
Da makar jednom u životu
Ne budem zec.

MAGARAC

Svoje glav
Kako to samo on može

Uporan u ćutanju
Teretu odolijeva
Njegovo je
Da pokorno slijedi
Trag oglava

Sjenka ga umorna
Ljubomorno prati
U stopu

Ušima striže nebo.

OVCA

Uporno je izmuzaju
Do zadnje kapi
Strižu
Do gole kože

Ona
I dalje ovca
Ni da zableji !

MRAV

Vrijedi li biti marljiv
Crnčiti dan i noć ?

Uvijek se nađe cvrčak
Da na tvoj račun pjeva !

RAK

Dok ga jedete
Prste bi oglodali

Ako se kojim slučajem
Promijene mjesta
Obrali ste bostan !

PČELA

Vrijedna pčela radila
Truta hranila
I dan i noć

Medom ga hranila
On trut, pa trut !

KORNJAČA

Vi pojma nemate
Šta se sve krije
U ovom oklopu

Ja nemam Ahilovu petu !

Bolest trava zavičajnih

“Podstanar sam /lijepo
ukrašene ludnice / I lijepo
mi je” (Nijesam birao)

S.H.Vrbički

“Zavičaj ko pjeva; mora bolovati / Sve bolesti zavičajnih trava i paprati”, kaže Safet Hadrović Vrbički u jednoj pjesmi. Pjesnika “sve rane svoga roda bole”, koje on iskazuje sugestivno i iskreno; baš onako kako stoji u naslovu jedne pjesme: “Bićem želim svim iskreno”. Raskošna je i raznovrsna motivacija i tematika Hadrovićevih stihova. On njeguje vezani ili slobodni stih, poemu, sonet i haiku poeziju i u njima dočarava svoju opsjednutost svijetom oko sebe. Vrbičkog, koji kaže: “ima vatru”, odlikuje poseban obrazac; iako neustaljen, sa sočnim i koloritnim jezikom bosanskim, često odživjelih arhaizama i u tom smislu specifičnim zvučanjem riječi. Njegova poezija predstavlja estetsku osmišljenost i dar duha i životnosti. Odlikuje je samosvojna izražajnost i bogatstvo lirskog kolorita. Pjesma se kod Vrbičkog modeluje u raznim značenjskim i ritamskim osobenostima.

Kažu da samo pred majkom i pred i zavičajem ostajemo vječiti dužnici. Vrbički ne duguje zavičaju jer ovaj je svoj užu zavičaj; Vrbicu, i širi Bihor, upjesmio, uveo u pjesmu i na taj način sačuva. Rodoljubiv i uvijek prisutan i budan u bitnim i burnim dešavanjima svoga roda, on nespokojan reaguje, ne čuti već kao pjesnik uzbuđene duše; koga “vodi

govora moć”, nudi nam u svojoj iskrenoj, asocijativnoj i višeslojnoj poeziji impresivne slike o sudbini i životu naroda kojemu pripada. Njegove stihove odlikuje svježina, savršena jednostavnost, prepoznatljivost, reljefnost i dinamika. Ovaj afirmisani zavičajni pjesnik živo i vjerno slika sve surove i tegobne dane svoga zavičaja i svoga naroda. Zavičaj je njegovo inspirativno područje i on umije da osluškuje i čuje unutrašnju pulsaciju zavičaja. Temeljna bit ovog stvaraoca potekla je iz same srži zavičaja i njegovog bivstva. “Vraški opasan i nimalo zahvalan / zanat učiš / Safete Hadroviću Vrbički”, kaže pjesnik na jednom mjestu, svjestan moći i misije poezije; te da su pjesnik i poetično iskonski i suštinski povezani sa dramom ljudskog bića. Istina kao najvrednija i dominantna kategorija po poimanju Vrbičkog, mora biti osnov svega. Zato on i kaže, često, pozivajući se na istinitost i vjerodostojnost u svom pjevanju: “Dobro upamti. Nikada nećeš/ Iznova imati istu priliku / Nikad zakoračiti u isti dan!/ Uvijek neka ti mjerilo stvari/ Bude istina!/ Samo istina/. “Pravim licem - Istinom u lice” - životni i poetski je moto pjesnika Vrbičkog. Po njegovom mišljenju; ko istinu slijedi: “taj stiče vrlinu i dušu njegovu blagi dotiče zrak”. U istom smislu, glorifikujući istinu i stvaranje, on kaže: “Dokaz mog postojanja/Jesu i moraju biti riječi/Djela/Istina/ (Nijesam birao). To kaže pjesnik koji zna šta traži od svog bivstvovanja na Zemlji i to je jedna iskrena ispovijest i zavjet. U istom smislu, svjestan duboko svog poziva i življenja on piše: “Sve neka ostane zapisano/Kao pouka/Kao poruka/ Onima koji će doći poslije nas/Istinu Vam kazuje Pjesnik/ Svjedok vremena”. (Sve neka bude zapisano). Ovo otuda što on pjeva o različitim vremenima prošlosti i sadašnjosti, o različitim dešavanjima i događajima u životu svoga roda.

Osnovni stvaralački podsticaj i direktan odziv tragičnom, sumornom i tmurnom izazovu jeste naša zbilja i naša tragika. Pjesnik osjeća i lični i opšti nespokoj i više od toga i tragizam kojem je teško nazrijeti kraj. Pjesnik je spoznao u ratnim vrtložjima skoro nepojmljive pojave ljudskog zla: međuljudsku mržnju, netrpeljivost, poganluk. On prodire u tajne opstajanja i trajanja u ovom životu punom neizvjesnosti, nesigurnosti i zaborava. Istina je njegova vodilja i on često u svojoj poeziji to apostrofira pa u tom smislu su i stihovi: “Ko je kadar Dušu da odbrani/Ko nakotu sebe ne da/ Neka pjesma istini nas vodi/(Ugljevlje). Stoga je njegova poezija jedna istinska, istinita storija o događajima i ljudima koji su se stvarno desili i dešavali. Iako uzbuđen i sjetan, bolan zbog svega što se dešavalo i dešava sandžačkim Bošnjacima, iako otvoreno pjeva o svim udesima njegova roda, u pjesmama postoji i nada: “Ni časa nek ne klone/ Moćni duh poeta/Mudročću svojom osvjetli noći i rasturi tamu svijeta”. I ističući iscjeliteljsku moć pjesnika i poezije, Vrbički vjeruje u misiju pjesnika da spase, da uspokoji i pruži nadu u spasenje i izlaz iz mračnog tunela. Vjeruje u oslobodajuću moć riječi i svijetlo koje treba da razagna tamu. On se poistovjećuje s poezijom pa kaže: “U svemu što si vidio, što vidiš / Prepoznao si moj sveti lik/ Uspravno čelo. Nemoj da se stidiš/ Nijesi pseto, pobogu. Ti si pjesnik!/ Svoje sajedinenje s poezijom i misao da ga van pjesme nema, da ne postoji, izraziće stihovima: “Dođe li takav trenutak/, Da ni u pjesmama ne budeš mogla/Otkriti ništa osim praznine/ Tada sam daleko, odveć daleko/Da bi se ikad vratio(Pročitaj ovu pjesmu).

Ovaj poznati bošnjački pjesnik polivalentne i autentične poezije na jednom mjestu kaže: “Ništa pod kapom nebeskom/

Ne cvjeta tako uporno/ kao zlo na ovim prostorima". Vrbički je zbog toga pjesnik bola, patnje, s teškim nemirom u duši zbog sveopšteg udesa koji se okomio na ove prostore i koji traje. I dok odasvud steže zavičajna tuga pjesnik se pita: Gdje nam je Vrbica "Negdje daleko u Crnoj Gori Vrbica sanja/ Ne: to se rascvjetavaju ruke njenog granja" ili "Zavičaj nije asvaltna ulica/ Ova hotelska soba nije Vrbica". To su stihovi vezani za zavičajno podnebesje. Oni u sebi nose nostalgične zvuke zavičajne. U ovim pjesmama izrazito jakog talenta i uznijetog tonaliteta sve je ljubav; svaki zvuk i svaka slika iz nje izvire. One nam pokazuju kakvo je duhovno blago autor skladištio u svom stvaralačkom biću. "Potajno u pjesmu zađem/ Pa ne znam da se vratim" kaže pjesnik. Pa ispovijedajući se "Nepoznata bol koju odbolujem/Za jednu noć/ Što bi dugi bolovao dva vijeka". Zato pjesnik i traži pribježište u pjesmi s vapijem: "Šta bih pjesmo/ da još tebe nemam!"

Raskošna i raznovrsna je motivacija pjesnikovih stihova. Tu je autoritet oca, ljubavne pjesme (*Zoja*), tragedija „Žrtva“ koju neko od kritičara nazva bošnjačkim "gorskim vijencem", jednom riječju sve ono što tka život i njegove dubinske osnove. U "Razlogu za moju pjesmu" pjesnik kaže: Mnogi se čude/Zašto to u pjesmama svojim/ Pominjem često zavičaj,/.... pa iznoseći sve što njegov zavičaj nema, on upravo u tome traži razlog za svoju pjesmu. Na jednom mjestu pjesnik se obraća samoj Pjesmi riječima: "Ne reci nikom/ Nikom ni riječi. Pjesmo!/ Kaži: Živjeli smo. I jesmo!/ Sve drugo ostavi meni". Iskrena je i sa molitvenim zahtjevom pjesma "*Molitva*" u kojoj pjesnik kaže: "Nedostižna vatro nebeska/.../ ne zavodi ne na pogrešan put". Pjesnik se pita kako bol svoj da objelodani, ka saznanjem, da ni tada nemiru njegovom ne bi se vratio mir. Ipak, kao iskusan čovjek i

stvaralac od nerva, namah je osjetio sve turobne i tegobne trenutke svoga zavičaja i proveo bolno kroz svoje ljudsko i tvoračko biće. I sam je osjetio buru koja će imati više no tragična ishodišta. U susretu sa poezijom Vrbičkog, pogotovu onom probranom, pjesnik nas nijednog trenutka ne ostavlja ravnodušnim. Njegova riječ, pa njenim posredstvom ponuđena slika i muzički glas svakog od nas trgnu iz učmalosti u čije nas ponore svakodnevno uvlače slike svega onoga realno doživljenog. Bdjenja i traganja Vrbičkog za suštinskim vrijednostima upućuju na to da sa djelom treba srasti, razumjeti njegove kreativne amplitude, što uvijek nije lako. Želja za saznanjem, po Vrbičkom je borba protiv ljudskog ništavila i sve u njegovim pjesmama dobija potpuniji smisao. “Vatru već imam” svjestan je pjesnik svoga dara/ Ja stvaram/ Bolesti naše istoriju”.

Nalazi podlogu za svoje nespokoje u saznanju da se na njegovom tlu ukrštaju antagonistički nepomirljive konfesije, zbijenih mržnji koje čekaju svoj čas. Sve to Vrbički boji otkrivajući čas spontano, čas promišljeno svoje ljudske i stvaralačke muke.

U knjizi “**Zoja**” on traga za najsavršenijim izrazima ljubavi i izrazito je emotivno obojena, puna je nježnosti, lirskih osjećanja, veličanja ljubavi: “ O tek sad vidim, kako može biti srećan čovjek / U jednom jedinom času/ koji se ne da mjeriti vremenom/ Koliko takvih časova žudim”. Iako se pravda da: “Pjevaću!/ Ne o ljubavi/ Ja za to nemam snage/ Mada bih mogao/ Znam”, Vrbički sjajno pjeva o ljubavi tako da u jednoj pjesmi kaže: “Slaviti ljepotu žene to je/ Kao kad domovinu slaviš”. Ili “Umrijeti.../ Umrijeti u naručju njenom/ To je blagoslov.” Ili “Jedan je osmijeh ulicom prosut/

kao đerdan bisera/ Srećan li je ko ga sakupi? Ili: "Pa njene dojke - najljepši biseri mora; „Spoznah, da jedno je pjesma i žena/ Blagoslovite me da budem pjesnik“. Puno je živopisnih i lijepih stihova u njegovoj ljubavnoj poeziji.

Svoj doživljaj svijeta i okoline Hadrović sjajno interpolira u svoje pjesničko djelo. Autobiografske refleksije i događaji iz djetinjstva dominiraju u nekim njegovim pjesmama doprinoseći realističnosti iskaza i izrazito emocionalne isповijesti. Tu provijava neka daleka tuga pjesnika, kao i lirska ispovjedna usmjerenost.

Neki od Hadrovićevih nagomilanih motiva su socijalne i protivratne orijentacije („Žrtva“, „Okom kamere“, „Ne mere to tako bolan“, „Pjesme iz provincije“.) u kojima dočarava užase ratne i poratne zbilje. To je poezija protiv zla, nasilja i usamljenosti u čovjeku. Vrbičkog odlikuje posebna i specifična osjećajnost. Intenzivno lirski intoniran je ciklus "Treba imati nekog" gdje pjesnik pjeva o usamljenosti, opjevava žudnju za ljubavlju, za nekim bliskim što će biti uz nas, i olakšati nam življenje pa makar ko to bio. "Treba imati nekog, ko će da vas svrati/U svoje naručje/ Tople ruke da splete/ U vašu kosu. Treba, treba imati nekog." U ovom ciklusu pjesnik se ostvario kao izraziti i neobično ubjedljivi lirik. Tu je pjesnik unio duboku emociju. Pjesnik veoma vješto otkriva skrivene unutrašnje svjetove. Riječ je o poeziji lirske prepoznatljivosti u kojoj obitava veoma uočljiva misaona podloga. Pjesnik se trudi da makar u letu zahvati i sačuva bar nešto od onog što je vrijedno pamćenja: kao iskustvo ili kao putokaz. On ponire u suštinu života.

Tema misije pjesnika proteže se kroz cijelu poeziju S.H. Vrbičkog. Uvjeren je da zadatak može uspješno riješiti samo onaj odabrani. On veliča stvaralaštvo, kreaciju i izražava težnju ka harmoniji ljudskog duha. Pjesnik vjeruje da fenomeni svjetlosti mogu da odagnaju svaku primisao o tamni ni života. Duhovi svjetlosti i Duhovi tame i vječita borba između Dobra i Zla. Vrbički je svjestan svoje darovitosti, različitosti i odvojenosti od drugih, svjestan je svojih sposobnosti pa stoga veli: "Nad životom mojim/ Oglasi se rog/ Sudbine pjesnika/ Što dariva mi bog". (Otkrovenje). On svoje pjesničko biće osjeća kao dar od Boga, pa već u sljedećim stihovima kaže: "Pjesnik sam/ Prvi je put da tako kažem/ Umjesto onoga što ti život nudi/ Obilje lanaca i okova /Sa svoje strane ja ti darujem/Beskraj blagoslova". (Otkrovenje). Provodeći sve kroz stroge stvaralačke filtere, Vrbički se svrstava u značajne pjesnike čija se riječ prima i upija sa vjerovanjem. Ipak, iako vjeruje u blagotvornu moć poezije pjesnik je ponekad razigniran pa kaže: "Uzalud iz mene pjesma vaskrsava/ Uzalud iz mene pjesma klija/ Kad život moj nije poezija".

Dobra poezija kao i svako dobro i uspješno ostvarenje živi duže od pjesnika i čovjeka pa Vrbički stoga smatra da je potrebno izdržati i ne klonuti. "Djelom ime nadrasta smrt" reći će pjesnik" (Hor dalekih anđela). On ukazuje ovdje i na blagodet samoće pa kaže: "Put samoće ko ponire/Kao potok što izvire/ Iz dubine biser vadi/Mudrost štuje/Sreću gradi". Jer, u suštini samoća je u podsvijesti umreženi znak koji vodi u različita spoznajna polja. Kad samujemo - razmišljamo. A to znači da živimo jedan iznutra intenzivan život". „Ono što traži u svijetu pisac nađe u sebi“ - kaže akademik Žarko Đurović. Dakako ako ima razvijenu intuiciju. Uvje-

ren da djelom čovjek nadržava sebe, Vrbički vjeruje u smisao stvaranja, a samim tim i življenja i da samo sopstvenim ostvarenjima ni čovjekov život neće proći uzaludno. "Primi tu ljubav;/ Veselo, Budno/ Ispričaj svijetu o ljepoti san, Tvoj život neće proći uzaludno" (Hor dalekih anđela). Vrbički vjeruje u moći pjesnika i njegovu djelotvornost i ljekovitost u traženju najboljeg puta za spasenje nas samih i svijeta oko nas. "Snoviđenja lažna slika/ Ukaži-de, budi Parka/Otkrij svoju moć pjesnika". Dar koji posjeduje Safet Hadrović Vrbički je dar izuzetnih stvaralaca koji cijelim svojim bićem stoje i opstaju na zavičajnom tlu. Motivska preokupacija njegova je postala prepoznatljiva i nezaobilazna. Meditativnu opservaciju prema životu, kao ljudskom stradalištu pojačavaju sjenke ratom nametnutih strahota. Beskrajna je iscjeliteljska moć pjesnikovih riječi: "Lar, Čuvar mira sljemena/ Bodri pjesnika da zaradi kruh/krvlju i znojem riječi - sjemena (Hor dalekih anđela). Svjestan da je spas i istina u riječima, u onome što pjesma pjeva, on moli: "Daj mi ruku blagoslova /Budi zvijezda vodilja mi/ Što me hladnom vatom mami" (Korijeni vatre). Vrbički zna da su pjesnici "čuđenje u svijetu", da su izaslanici Božji, "da stih u sebi mudrost neku krije" pa kaže: "Ti si onaj odabrani/Pred kojim su srećni dani". (Hor dalekih anđela). On više nego ubjedljivo pokazuje svoju stvaralačku sigurnost i moć. Tome doprinosi snaga njegovog pjesničkog nadahnuća sa kojom je u skladu, bogata leksika sa zvukovnom punoćom.

Za njega je pjesma i poezija otkrovenje, imaju čudesnu magijsku moć pa će reći: “U biserni stiha slog/ Ko na nebu moćni Bog/Vijek stade sav u slik” (Hor dalekih anđela).

Po Vrbičkom, poezija je tako svemoćna da se i sam pjesnik osjeća kao neki misionar koji je otkrio sve tajne i samosvjesno se kreće po orbitama života. “Čovjek sam/koji će uz pjesmu /stvoriti čovjeka / u svemu sebi nalik”(Himna). Pojedinih stihovima on pokušava da rastjeruje strah.

Ljekovit je i moćan smisao poezije, pjesnik vjeruje u misiju koju ima pjesma pa kaže: “Odveć srećan i ponosan/Gord tad bješe i radostan / Kad upozna tajnu riječi/, Koja znade da izliječi” (Korijeni vatre). I u istom smislu pjesnik kaže: “Pjesmi treba riječ/ Snagom da je brani.” Zbirka pjesama “*Iskopavanje vatre*” je jednim dijelom sva u znaku otkrivanja i prepoznavanju pjesnikove poetike. U ovoj zbirci motivacijska dominantna je Duh i njegovo pročišćenje i Zlo i njegovo otkrivanje. U pregršt riječi što “sipe k’o kiša” pjesnik traži pribježište od nedaća života i zla koje obavlja sa svih strana, od vlastitoga proživljavanja svega toga i zbilje koja često zna biti turobna i nepredvidljiva. Njegove pjesme su mudre, asocijativne i višeslojne. Poezija Hadrovića nudi ključ za razumijevanje bogate sandžačke filozofije i književnosti. Njegova poezija u segmentima nudi i tugu ali i nadu u ljudske ideale za neizvjesnu sadašnjost i još neizvjesniju budućnost. Pjesnik istančanih čula i do visokog nivoa dotjeranih stihoa ne može uvijek računati sa čitaocem i recipijentom jer za određene pjesme pokatkad treba imati - dara i obrazovanja. U svojim ostvarenjima Vrbički inkorporira različita poetska iskustva. On neprekidno bogati svoje pjesničko djelo govoreći o tragičnim stranama života. Vrbički je uvijek probuđeni pjesnik jer to od njega zahtijeva poezija koju pjeva. Put

kojim korača Vrbički, besumnje je dobar. I njegov umjetnički izraz kojim on iskazuje svoje poetske doživljaje isto je tako dobar i siguran.

U poemi "*Jadi Pepića odive*" Vrbički je snažno dao sliku kolašinske odive koja sjedi u sobi na vrhu od kule, kojoj su pobili najbliže i koja u gradacijskom nizu iznosi svoju patnju, bol i žaljenje.

Vrbički nije kao ostali pjesnici ćutao nemoćan, već je stihom kao jedinim oružjem ukazivao na izvore zla, na svu patnju i tragiku žrtve i otvarao nadu i spas od mraka. „Od prvog tvog koraka /Do zadnjeg pada/ Moja te prati zraka/ Ja sam tvoja Nada“. (Duhovi svjetlosti). Nama poezija Vrbičkog pruža dvostruku pomoć: da uzrastemo do ljudskog dobra i samim tim doživimo spokoj ili smiraj kako nam ga pjesnik u svojoj poeziji izdašno nudi. Mi samo možemo da pretpostavimo kakve je muke doživljavao pjesnik prije svega neposrednim upijanjem u sopstveno biće raznih surovosti pa potom u stvaralačkom procesu kad je svom snagom svog pjesničkog talenta proživljeno unosio u stihove. Nekad će mnogosmislenost, poetsku i životnu, smjestiti u cjelovitu pjesmu, nekad u strofu pa u stih i to nije puka isforsirana dotjeranost. Jednostavno, to je domašaj pjesničkog nadahnuća i talenta.

U zbirci "*Patke na legalu*", sastavljenoj od sedam cjelina, motivski su povezane ljudske patnje i sudbine u vrtlogu ratnih i genocidnih dešavanja i nevolja koje traju i koje se umnožavaju. Tu je opisano ludilo u kome je izgubljen svaki smisao za elementarne ljudske vrijednosti i vrline. Pjesnik ovdje nije bio inertan prema njima.

Ciklus pjesama “Iz provincije” je zapis o stvarnosti obilježenoj okrutnošću, zlom i smrću. Zbirka “*Lovac na školjke*” izražava težnju ka helenističkom idealu harmonije i sinteze što se može naći u djelima: Platona, Aristotela, Heraklita, Sokrata i dr. Pjesme iz “*Orfejeve lire*” posvećene su raznim umjetnicima uz poštovanje kulture i književne tradicije na nacionalnom i širem nivou. Za “Orfejevu liru” jedan kritičar kaže da je svaka pjesma “medaljon za sebe, stranica dnevnika, djelić života mozaika a time i lična ispovijest”. U “*Labudovoj pjesmi*” zastupljena je haiku poezija a u ciklusu “*Ezepov vrt*” su alegorijske pjesme izražene kroz „basnoslovne artikulacije pojedinih životinja“. Sa bogatom asocijativnošću Vrbički je napisao jednu modernu basnu o okrutnom svijetu i ti stihovi su namijenjeni odabranima i iskustvenima. Ova poezija je višeznačna.

Pjesnik Safet Hadrović Vrbički je stvaralac koji traga za smislom egzistencije i taj smisao vidi u potrebi da se pobjeđuje snagom duha i htjenja i u sposobnosti da sve to pretoči u riječi kao vrhovno znamenje trajanja.

Sudbinom pjesnik, očevidac i svjedok jednog vremena sa iskrenim i emotivnim pobudama, on je željan traganja o smislu postojanja i opstajanja čovjeka u uvijek neizvjesnim uslovima življenja i mišljenja. On u svojim pjesničkim ostvarenjima prodire do dna ljudske duše i detaljno bilježi sve što tamo zatekne. Tu se otkriva izrazita pjesnikova senzibilnost prema pojavnostima svijeta koji se odvajkada prenose u stvaralačku formu.

Hadrović, kroz poruke ukazuje na to da je za stvaranje moralne vrline potrebno jačanje volje i samosavlađivanje.

U svojim pjesmama on zna i da kune: “Zlo onom ko svoje ruke okrvavi/ Zlo onom ko ne pomisli na bolje sutra/Zlo onom ko svetinju oskrnavi/ Zlo i onom ko se otruje iznutra/ Proklinjem; i pjesniku pripada pravo da kune.” Svoje “ljute muke” on opjevava sa mnogo emocija, iskrenosti, saznanja i obaviještenosti o svakodnevicu ali i istoriji. Vrbički sve u pjesmama oplemeni i sve dobija neki sadržajni smisao. Iako pjesnik bola, patnje, trpljenja, čežnje on je i pjesnik nade u bolje vrijeme s molbom “ukaži mi nove pute”.

On stvara svoje poruke refleksivnog i asocijativnog sadržaja često i kroz sažetost svojih iskaza. Svojom bogatom metaforikom i simbolikom sabira u sebi široke estetske i etičke slojeve U jednoj pjesmi Vrbički piše: “A sreća?/ Zar pjesnik može sanjati o sreći?/ O novcu, bogatstvu, o svojoj slavi. Za njega je sreća - kad sretne tuđe dijete/ Da ga nježno rukom pomiluje po glavi”. Možemo reći da je nevidljivi izvor nad kojim se ogleda pjesnik izvor dobrote i sveljubavi. U ovim stihovima izražena je iskrenost, emotivnost i blagost njegova. Safet Hadrović Vrbički je itekako izučio vještinu i zanat pisanja, raznolik je i neujednačen u pjesmama, pa možda baš zbog toga, ili toga svjestan kaže: “Jednu ću jedinu pjesmu napisati/ Hvale dostojnu/ Na kraju; i to je dovoljno/ Da na ime tvoje/ S dužnim se ukazuje poštovanjem/ Bраниće time ljubav tvoju/ Oči tvoje/Od zaborava (Lezbija). Pjesnik smatra da u svemu treba imati mjeru želiš li naći sreću i mir, pa kaže: “I ovaj mir, Vječiti mir; kojem Duh moj teži/ neka mi bude život.”

Imajući uvid u poeziju Safeta Hadrovića Vrbičkog smatramo da je pjesnik hvale dostojno i uspješno savladao onaj “vraški opasan i nezahvalan zanat” te da kao poeta izrazito senzibilnog nerva, tananih, suptilnih i filozofskih poruka,

velike obaviještenosti i saznanja nudi nam prave bisere u svojoj poeziji. Poezija koju pjeva pjesnik što boluje “tajne bolesti zavičajnih trava” je svojevrsan doživljaj za čitaoca, susret sa ostvarenjem lirske stvaralačke refleksije i visoke pjesničke vrijednosti. Njegova poezija koja je poetski odziv zlu, u najboljem smislu riječi, dokaz je osvjedočenog stvaralačkog umijeća da svoj jezički izraz prožme dubokim, najdubljim smislovima u čemu postiže pravo majstorstvo. Poezija Safeta Hadrovića Vrbičkog svojim razuđenim sadržajem omogućava da se iz raznih uglova i sa raznih aspekata procjenjuje i posmatra njegovo poetsko djelo.

Prof. dr Zorica Radulović

Poetski hroničar

Duboka je istorija bolesti naših trava o kojoj tako snažno, vulkanski progovoraju samo rijetki, kao naš Safet Hadrović Vrbički. Autentični sanjar iz Bihora, što od rane mladosti boluje sve narodne čežnje i traume u koštanu srž urezane. Stvaralac koji istraživački, već pola vijeka, iz bića Naroda, izranja poeziju i prozu koja umjetnički snažno, a literarno superiorno – svjedoči o bogatstvu bošnjačke tradicije i opstanku u istorijski strašnim mijenama i, nadalje, plemenitim porukama za buduće generacije.

Ovaj poetski hroničar dvadesetog vijeka, otvoren za ljubav i ljepotu, kao najveću vrijednost života u Zavičaju, sa svim tjeskobama uskih puteva, nalazi zlatni konac i filigranskim vezom ispisuje strepnje, ali i one treptaje sreće koji Bihor uzdižu do kosmičkog prostranstva, kao u izuzetno uspjeljoj pjesmi *Vežilje*, koja se svojim glasom izdiže do transcendentálnih sfera i nebeskih prostora gdje je njegova sestra-vežilja izvezla zlatnu pticu: **/Visoko na nebu izvezla Žar-pticu/Brežuljke, livade, rijeke; dragu Vrbicu/Iza brežuljaka sunce kako pitomo sija/...** Ta zavičajna svjetlost, simbol nade, optimizma i spoznaje života postala je trajni znak pjesnikovog otpora svim mračnim posrnućima ljudskosti i života.

Moglo bi se čak reći da Vrbički, po svojoj duhovnosti, pripada redu velikih romantika ali su ga sudbinski događaji odredili da pjeva o tragediji naroda na raskrsnici velikih društvenih lomova i dekadencije. I to čini dramaturški ubjedljivo, humanistički intenzivno sa metafizički snažnim otklonom od stratega ljudske patnje u koncentričnom obnavljanju spirale zla; nasilja koje traje i koje se umnožava. A svaki gubitak na ljudskoj strani pjesnik Vrbički doživljava kao vlastiti gubitak nade, svjestan da je nekada i individualna patnja – patnja kolektiviteta.

On do posljednjeg daha poetski strasno istura riječ u borbi protiv ništavila! Protiv zatiranja sopstvenog kulturološkog bića i zaborava pogroma od Kolašina i Šahovića do...Srebrenice, te brižno upozorava; /**U nama cvjeta samozaborav, kao korov?**/... I budi! /Otvori dušu, riznicu, oslobodi riječi/.../Uvijek neka ti mjerilo stvari /Bude Istina! Samo Istina!/...

Njegova poetska obdarenost, neponovljiva stvaralačka energija, izražena kroz 20-tak knjiga dosegla je visok umjetnički

nivo, čak i za one najizbirljivije koji od poezije zahtijevaju odgovor na milione pitanja koja nas svakodnevno oblijeću. No, uz sve to Hadrović je bio aktivni sudionik važnih društvenih procesa u kojima je rješavana identitetska i životna sudbina Bošnjaka. Zato njegov stvaralački opusu obuhvata cjelovit duh vremena i , kao takav, osvjetljava zatame naroda kojemu pripada.

Počesto neshvaćen od savremenika, što su kasnije slijedili njegove vizije, ovaj poeta je uporno ugrađivao sebe u kolektivnu svijest, a to je poenta i ove zbirke odabranih stihova u čijem je središtu filozofija naroda i ovih krajeva na najljepši način predstavljena čitaocima , pa nije čudo što ga kao pisca prepoznaju i poštuju u regionu i svijetu više nego u zavičaju.

Mnoge sredine i veće i izgrađenije u svakom pogledu bi se ponosile da imaju takovg stavaraoca. Poetska sehara **Bolest trava zavičajnih** je peškeš za suptilnije prepoznavanje i vrednovanje darovitih u Bihoru i Crnoj Gori.

Mirsad Rastoder

Urednik Festivala priče inspirisane Bihorom

BIO BIBLIOGRAFIJA

Safet Hadrović Vrbički je rođen 1. oktobra 1952. godine, u selu Donja Vrbica, kod Berana. Osnovnu školu i gimnaziju završio je u Beranama. Diplomirao je na Pravnom fakultetu u Podgorici. Oženjen je. Supruga Malića, rođena Skenderović. Otac je troje djece. Haris, Asaf i Lejla. Stalno je nastanjen u Rožajama, Maršala Tita 21/A.

Svoje književne radove objavljivao je na stranicama mnogih književnih glasila širom ondašnje Jugoslavije, duže od trideset godina. Piše: poeziju, prozu, putopise, eseje i književnu kritiku.

Za svoje književno stvaralaštvo dobijao je više književnih nagrada i priznanja.

Književna nagrada „Sabit Užičanin“ za tragediju „Žrtva“, koja je proglašena knjigom godine u Sandžaku, za 1994. godinu.

Književna nagrada: „Blažo Šćepanović“, za zbirku pjesama: „Lovci na školjke“, koja je izabrana kao najbolja pjesnička zbirka iz Srbije i Crne Gore, za 2000. godinu, na anonimnom konkursu.

Pjesme su mu prevedene na više jezika: bugarski, makedonski, albanski, njemački, francuski, slovenački, turski, engleski i persijski.

U vremenu od 1992 – 2002. godine, bio je zvanični predsjednik Udruženja pisaca Sandžaka.

Učestvovao je na svjetskim festivalima poezije :

42 Sarajevski DANI POEZIJE, 20 – 25. 05. 2003. godine, (Sarajevo, BiH),

Svjetski dani kulture, Luxembourg, maj 2009. godine,

Drugi Svjetski kongres pjesnika, Teheran – Širaz (4 – 15. oktobar), 20011. godine.

Jedan je od osnivača; ujedno i redovni član Međunarodnog Udruženja Pisaca *“TEUTA”*.

Član je Crnogorskog Udruženja Haiku pjesnika.

Do sada je objavio sljedeće knjige:

NE RECI NIKOM (zbirka poezije), Izdavač: Međurepublička zajednica za kulturno-prosvjetnu djelatnost, Pljevlja, 1988. godine,

ZOJA (poezija), Izdavač: „ Univerzitetska riječ“, Nikšić, 1991. godine,

ISKOPAVANJE VATRE (poezija), izdavač: „Damad“, Novi Pazar, 1993. godine,

KURBAN (tragedija) Izdavač: Udruženje pisaca Sandžaka, Novi Pazar, 1993. godine,

ŽRTVA (tragedija „Kurban“), drugo izdanje. Izdavač: Udruženje pisaca Sandžaka, Ankara, 1994.

PROGONI I POLITIČKI PROCESI U SANDŽAKU 1992 – 1996. (publicistika). Knjigu priredili: Vasvija Gusinac, Fehim Kajević i Safet Hadrović Vrbički. Izdavač: UMS „Sumeja“ i Udruženje pisaca Sandžaka, Novi Pazar, 1996. godine,

NE MERE TO TAKO BOLAN (antiratna poema). Izdavač: Društvo prijatelja knjige „Kadrija Adrović“, Petnjica, 1997. godine,

PATKE NA LEGALU (poezija), Izdavač: Udruženje pisaca Sandžaka, Novi Pazar, 2001. godine,

BOŠNJACI muslimani NAROD vjera KULTURA (studija), Izdavač: Udruženje pisaca Sandžaka, 2001. godine,

LOVCI NA ŠKOLJKE (poezija), Izdavač: međurepublička zajednica za kulturno-prosvjetnu djelatnost, Pljevlja. 2001. godine,

ŽRTVA (tragedija), treće izdanje. Izdavač: Udruženje pisaca Sandžaka, Novi Pazar, 2003. godine,

ORFEJEVA LIRA (poezija), Izdavač: Centar za kulturu Rožaje, 2003. godine,

IZGON KAO SUDBINA (zbirka eseja), Izdavač: Bošnjački demokratski savez, Rožaje, 2004. godine,

PJESME IZ PROVINCIJE (poezija), Izdavač: Bošnjački demokratski savez, Rožaje, 2004. godine,

EZOPOV VRT (poezija), Izdavač: „Unireks“, Podgorica, 2008. godine,

LABUDOVA PJESMA (haiku poezija), Izdavač: Centar za kulturu Rožaje, 2008. godine,

POD CVIJETOM VJEŠALA (izabrane pjesme), Izdavač: „Almanah“ – Podgorica, 2009. godine.

PAUKOVA MREŽA, zbirka pripovjedaka. Izdavači: Obod – Cetinje, i Udruženje bošnjačkih pisaca Crne Gore. Cetinje 2013. godine.

VIKTIMA, (“Žrtva”) izdanje na albanskom jeziku. Izdavač: “Rugova art”, Priština 2014.

Priređivač je antologije **SERMIJA**. Antologija prozne književnosti Bošnjaka Sandžaka. Knjiga izlazi iz štampe tokom 2015. godine.

Zastupljen je u zbornicima, antologijama i naučnim studijama:

OD TEBE DO MENE, „Mladi maj“, Zaječar, 1974. godine,

NAJLJEPŠI STIHOVI 77, „Mladost“ – Beograd i RTV Beograd, Izdavač: „Mladost“ i Radio-Beograd, 1977. godine,

GLAS PRIJATELJA BRANKU MILJKOVIĆU, Prosveta – Niš, 1981. godine,

MIROSLAV ĐUROVIĆ, PJESNIK NAŠEG DOBA, Centar za kulturu Rožaje, 1994. godine,

SLAVUJEVA GORA, Hrestomatija savremene sandžačke bošnjačko-muslimanske književnosti, Priredio: Maruf Fetahović. Izdavač: Udruženje pisaca Sandžaka 1995. godine,

ANTOLOGIJA savremene književnosti Bošnjaka iz Sandžaka. Priredili: Almir Zalihić i Nuro Sadiković. Izdavač: „Bosanska riječ – Wuppertal, Deutschland 1998. godine,

POZNATI BOŠNJACI SANDŽAKA I CRNE GORE, priredio: Dr Mustafa Memić. Izdavač: Matica D.J.I. Sarajevo 1998. godine,

KO JE KO U BOŠNJAKA, priredio: Dr Atif Purivatra. Izdavač: Vijeće Kongresa bošnjačkih intelektualaca, Sarajevo, 2000. godine,

ANTOLOGIJA savremene poezije Bošnjaka iz Sandžaka. Priredio: Almir Zalihić, Izdavač: Bosanska riječ, 2001. godine,

ANTOLOGIJA savremene poezije Bošnjaka iz Sandžaka. Priredio: Almir Zalihić. Izdavač: „Mak“, Novi Pazar, 2001. godine,

SANDŽAK POROBLJENA ZEMLJA, Knjigu priredili: Harun Crnovršanin i Nuro Sadiković. Izdavač: „Bosanska riječ“ – Wupertal, Deutschland, 2001. godine,

BIJEL BEHAR, Antologija pjesama bošnjačkih pisaca Kosova i Sandžaka. Priredio: Prof. Alija Džogović, Prizren, 2002. godine,

OD ZAVIČAJA DO TUĐINE, priredio: Ragip Sijarić, Malmé/ Prizren 2002. godine,

PJESMA I ŽENA, antologija iz crnogorskog pjesništva. Priredila: Prof. Dr Zorica Radulović, Izdavač „Kolo“, Nikšić 2006. godine,

SINOVI SANDŽAKA, knjigu priredili: Harun Crnovršanin i Nuro Sadiković, izdavač: Herausgeber, Frankfurt an Majn,

2007. godine,

ALIJA ĐERZELEZ u pjesmama i pričama (zbornik tekstova i fragmenata) priredio: Ragip Sijarić, Malme /Prizren, 2007.

godine,

VETROVE OT IBAR, (Zbornik crnogorskih autora) Izdavač: Centar za kulturu Pernik, Bugarska, 2007. godine,

OD GNIJEZDA DO ZVIJEZDA antologija, Izdavač: Centar za kulturu manjina, Podgorica, 2010. godine.

A WINDOW TO THE WORLD POETRY (2), Teheran 2011. god.

PROKLETIJE POJEM, Antologija. Priredili: Dražen Jašović / Golub Jašović. Izdavač: "Panorama – Jedinstvo", Priština, 2013.

CRNOGORSKA HAIKU POEZIJA, (Antologija). Priredio: Dušan Đurišić. Izdavač: Udruženje Crnogorskih haidina, Podgorica, 2014.

O književnom stvaralaštvu Safeta Hadrovića Vrbičkog, pisali su: Dragomir Brajković, Srba Ignjatović, (Beograd), Fatima Muminović, (Sarajevo), Tomislav Marijan Bilosnić, (Zagreb), Milorad Joksimović, (Berane), Enes Dazdarević, (Novi Pazar), Prof. Dr Rasim Muminović, (Ankara), Prof. Alija Džogović, (Peć), Husein Bašić, (Podgorica), Fehim Kajević, (Novi Pazar), Prof. Dr Ferid Muhić, Šefkija Borančić, (Skoplje), Rasim Čelahmetović, Faruk Dizdarević, (Priboj), Almir Zalihić, (Sarajevo), Mr. Sait Šabotić, Prof. dr Zorica Radulović (Nikšić), Dr. Redžep Škrijelj, Omer Turković, Redžep Nurović, (Novi Pazar), Zoran Raonić, Dr Isak Kalpačina, (Pljevlja). Prof. dr. Šefket Krcić (Novi Pazar), Enver Muratović – Enisin, Prof. Mirsada Šabotić, (Rožaje).

Na albanskom jeziku, o poetskom stvaralaštvu Safeta Hadrovića Vrbičkog, pisali su: Ibrahim Kadriu, (Priština), Petrit Paljuši, (Kuks - Tirana), Prof. dr Zejnpe Alili Redžepi, Prof. dr Ejup Ajdini, (Tetovo), Jonuz Fetahi, (Priština), Prof. dr Entela Kasi, (Tirana), Akademik Redžep Feri, Dr Flore Borina, (Priština).

SADRŽAJ

NE RECI NIKOM

Otvori dušu	11
Vezilje 1 – 3.....	12
Razlog za moju pjesmu	15
Portret majke	16
Upornost	17
Ne reci nikom	18
Pred semaforom.....	19
Uz blagoslov bola	20
Jato.....	21
Djetinjstvo.....	22
Bolest trava zavičajnih 1 – 5.....	23
Treba imati nekog 1 – 3	28

ISKOPAVANJE VATRE

Hor dalekih anđela	33
Hor anđela	34
Korijeni vatre	35
Otkrovenje	43
Duhovi tame	67
Duhovi svjetlosti	69
Lectus genialis	71
Ares	72
Duh moćne Geje	73

ZAPIS O OCU

U ponoć na polju.....	77
Očeve jeseni	78

Ugljeglje 1 – 14	79
PJESME IZ PROVINCIJE	
Nijesam birao.....	95
Duže od jednog vijeka.....	96
Sve neka ostane zapisano II	97
Kad te se god prisjetim	99
 ZOJA	
Priznanje.....	103
Od sad bićeš vesela	105
Zoja 2, 7, 8.....	106
Slaviti ljepotu žene	110
Nježnosti.....	111
Strepnja.....	112
Aprilska noć	113
Kad krenem na dalek put	114
Pročitaj ovu pjesmu	115
Requiem	116
 LOVCI NA ŠKOLJKE	
Upamti dobro.....	121
Puka tvoja narav	122
Amfora	123
Harmonija.....	124
Polovina puta.....	125
Labudova pjesma	126
Spilja	127
Sedmo pismo.....	128
Platon napušta domovinu.....	129
Ko istinu slijedi	130
Dijalektika.....	131
Organon	132

ORFEJEVA LIRA

Prijatelju	135
Zemlja južnih mora	136
Zidanje dvorca	138
Vraški opasan.....	139
Morem plovim	140
Noću rušim	141
Stremiš li istini.....	142
Monter	143
Nil novi sub sole	144
Začetak pjesme	148
Jutarnja idila.....	150
Dugo je bilo moje čekanje	151
Nepoznata žena u bijeloj haljini.....	153
Živago.....	154
More potajno slutim	155
Pismo Muneveri	156
Pismo drugu.....	157
Smrt u Moskvi	158
Stižu me tuđe jeseni	159
Epitaf.....	160
Pjesma koju bi Majakovski napisao danas	161
Jesenjin	163
Pismo iz Ljubljane	164
Crnim stepeništem kroz noć pravo k bolu	165

PATKE NA LEGALU

Nepoznatoj starici koju pritiska vrijeme.....	169
Poslanica Bosni.....	174
Kob.....	177

Poruka snajperisti ubici moje kćeri.....	180
Nekrolog mostarskom mostu	182
Molitva za Sandžak.....	183

ŽRTVA

Jadi Pepića odive 1 – 14.....	187
-------------------------------	-----

LABUDOVA PJESMA

Sabah.....	205
Veče.....	206
Sirena	207
Mrav	208
Proljeće	209
Ljeto	210
Nihadi	211
Bašeskija	212
Evlija Čelebi	213
Rešid	214
Firdus	215
Adni.....	216
Odgovor.....	217

EZOPOV VRT

Lav.....	221
Lisica.....	222
Zec.....	223
Magarac	224
Ovca	225
Mrav	226
Rak	227
Pčela.....	228

Kornjača.....	229
Bolest trava zavičajnih - Prof. dr Zorica Radulović	231
Poetski hroničar - Mirsad Rastoder	244
Bio Bibliografija.....	246

CIP - Каталогизација у публикацији
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње

ISBN 978-9940-9473-9-2
COBISS.CG-ID 28578576